POJEDINI BROJ 1.50 DINARA

POSTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata: Godišnja . . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 71.

Izlazi svakog petka

God. I. Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·—

13. decembra 1935. Sarajevo 16. ramazana 1354.

Rukopisi se primaju do utorka o podne

Br. 11.

Naš cilj

Čovjek u životu traži da njegova djela urode nekim uspjehom i da od svog rada pobire plodove. Ali da to čovjek mogne postignuti treba da bude svjestan cilja komu mora da služi i svoga zadatka koji mu je Svemogući Allah u životu postavio. Čovjek da postigne taj uspjeh mora da slijedi izvjesni pravac, koji će ga dovesti do tog uspjeha i ispunjenja njegovog zadatka. Svemogući Allah nam u Kur'anu (Poglavlje En'am; 160—165) kaže:

»Ko je učinio dobro, čeka ga deseterostruka nagrada. Ko je učinio zlo i grijeh biće prema grijehu i kažnjen i nikome se niti najmanje neće nasilja učiniti. — Reci: Moj me je Gospodar uputio na pravi put.To je prava i istinska vjera Ibrahimova, koji je obožavao jednog Boga i nije bio idolopoklonik. — Reci: Moja molitva, moja pokora (moje žrtve, moje hodočšće) moj život i moja smrt sve to pripada Bogu Stvoritelju svjetova.— On nema druga. Naređeno mi je to. Ja sam prvi musliman. — Reci: Zar ću ja osim Allaha tražiti drugog Boga, a On je Gospodar svega što postoji. Kogod što zaradi to je njegovo. Niko neće tuđeg tovara i tereta nositi. Vi ćete se zatim Bogu povratiti. On će vas obavjestiti o onome u čemu se vi niste slagali. — On je onaj koji vas je učinio gospodarima na zemlji i po položaju jedne iznad drugih uzdignuo da vas tako iskuša u onome što vam je dao. Bez sumnje tvoj Gospodar brzo kažnjava. On opprašta i milostiv je«.

Islam, taj veliki Božiji Pravac, uči nas da u prvom redu činimo dobra djela i kaže da će ta dobra djela biti nagrađena deseterostrukom nagradom. Čovjek se mora starati za svoje dobro i mora se klonuti opačina i nevaljalština. Svaki koji učini kakvo zlo djelo pretrpiće i odgovarajuću kaznu. Kako vidimo, Kuran nas upućuje da činimo dobra djela, a najmanja nagrada za učinjeno dobro je desetorostuka, dok se kaže, u nekim hadisima, da će ta nagrada biti i sedamstotin puta veća od učinjenog dobra djela i kaže im da će ta dobra djela za sobom donijeti i nagradu. Ali kako je On milostiv za hrđava djela On kažnjava samo onako i onoliko kolika je težina hrđavog i nevaljalog djela.

Da bismo mogli činiti dobra djela i klonuti se nevaljalih djela Bog nam je postavio Svoj veliki Pravac koga moramo slijediti. Zato kaže Svom velikom Poslaniku: Reci, moj me je Gospodar uputio na pravi put. Bog nije ostavio čovjeka bez uputa, poslao mu je Poslanika, i knjigu koja će ga voditi stazom istine i spasa, i pokazivati mu pravac kojim se dolazi do spasenja. Svemogući Allah je od prvih početaka čovjeku postavio pravac koga on treba slijediti i od koga ne smije odstupati. Zato nam se kaže, da je Islam vjera koju je Ibrahim a. s. ispovijedao i učio ljude kako će vjerovati. Ibrahim a. s. učio je one osnovne principe vjere, koji upućuju čovjeka da se u svemu obraća na Boga i da slijedi odredbe i zapovjedi Njegove.

Čovjek je došao na svijet sa jednim visokim zadatkom da u sebi razvije sve one savršene vrline pomoću kojih će čovjek postignuti onaj cilj koji mu je Allah u zemaljskom životu postavio. Čovjek mora nastojati da tome svome cilju i zadatku udovolji. Čovjek je došao na svijet da gospodari svim dobrima zemaljskim. Bog kaže da ga je učinio gospodarom zemlje i da mu je prema darovanim sposobnostima odredio i položaj u ljudskoj zajednici da bi se tako mogle pokazati prave sposobnosti ljudi pa prema radu da budu i nagrađeni ili kažnjeni. Bog kaže da on one koji se ogriješe o Njegove zakone strogo i brzo kažnjava, ali oni koji budu činili dobra djela osjetiće blagodati Njegove velike i nedostižive milosti, pa će im i slučajni grijesi ako ih budu učinili biti oprošteni.

Dakle, zadatak Muslimana u životu je velik i odgovoran. Vršeći taj zadatak čovjek čini dobro samom sebi, omogućuje sebi da dođe do sreće i blagostanja. Sve odredbe i svi propisi koje nam Islam postavlja služe samo jednom visokom cilju, a taj je da se čovjek uzdigne do one istinske visine na kojoj mora, po odredbi i volji Božijoj — gospodar zemlje ostati. Sve te odredbe služe jedino čovjeku, i sve što nam Allah naređuje, ne naređuje nam to radi Sebe što bi to Njemu trebalo, nego samo radi nas. Kolike li veličine u ovim odredbama Božijim kojima On hoće iz Svoje velike milosti da nas uzdigne do jedne velike i zamjerne visine, i da nas usreći i spasi i u zemaljskom i u zagrobnom životu. Musliman mora biti svjestan te veličine Islama, mora sve svoje snage upotrijebiti u pravcu, da postigne sve ono što od njega Islam traži, a to je potpunu sreću i blagostanje i vječno spasenje.

Da to sve postignemo moramo se zdušno obratiti Svemogućem Allahu i radeći onako kako to On naređuje i zapovijeda, postignuti Njegovo zadovoljstvo. On nas je podario sa svima sposobnostima i poučio nas da je svaki pojedinac odgovoran za svoja djela. Rekao je u Kuranu da je čovjek gospodar zemlje, a to samo zato što je obdaren svim snagama sa kojima on to gospodstvo može vršiti. Musliman mora biti svjestan da će njegova djela donijeti mu dobro ili zlo, da će prema svojim djelima biti nagrađen ili kažnjen. Kuran kaže, da neće biti niko odgovoran za tuđe stvari, prema tome, nitko ne može otkupiti grijeha jednog čovjeka. Čovjek svojim radom otkupljuje svoje grijehe i zaslužuje nagradu, njegov rad osigurava mu sreću zemaljsku i blaženstvo vječnosti.

Musliman mora biti svjestan veličine svoje vjere koju slijedi, mora biti ponosan na to da mu je Milost Božija podarila sve što mu je potrebno da osigura i obezbijedi svoju sreću, i da se tako uzdigne do one visine, koju mu Kuran stavi u zadatak. Musliman mora biti svjestan da ga njegov rad može samo usrećiti ili unesrećiti, i zato treba nastojati da sve svoje umne i tjelesne snage upotriti onim pravcem kako ga to vječno savremena i sveopšta vjera Islam uči. Trebamo shvatiti ovaj svoj visoki cilj i težiti da dođemo do njega, ispunjavajući najsavjesnije sve dužnosti koje nam vjera postavi.

Jedna anomalija

Materijalno stanje naših vjerskih službenika, a naročito imama je više nego očajno. Pa to bi se još nekako moglo shvatiti kod onih imama, koji vrše tu časnu dužnost po džamijama, koji imaju slabe prihode, ali to je za svaku osudu kod džamija koje imaju svoje bogate prihode iz kojih se može imam pristojno honorisati. Jedan eklatantan primjer je imam i hatib Gazi Husrev begove džamije, koji je još ujedno poznat i kao najbolji hatib i najbolji naš haria. Gazi Husrevbegov je vakuf u mogućnosti da pristojno honoriše svoga hatiba i imama, jer faktički je žalosno da je taj hatib plaćen sa par stotina dinara za vršenje te časne dužnosti. Može li to podmiriti potrebe jednog čovjeka sa brojnom porodicom. Osim toga to je naša najveća džamija, pa hatib i imam mora dolično predstavljati taj položaj. Prema tome zar se tome imamu mogu praviti neke zamjerke kad mu se ne da ni mogućnosti da apstrahirajući sve drugo posveti se jedinoj toj svojoj dužnosti. Istina mjerodavni će odgovoriti da se tu postupa po vaktijji i da se plaća određuje prema vaktijji, ali onda su dužni dati odgovor, da li se oni svugdje pridržavaju propisa vaktijje, kad mi jasno vidimo, da su ti propisi vaktijje potpuno prekršeni, jer prema vaktijji se prihodi ne troše. Priznati se mora da ti prihodi, koji pripadaju džamiji idu u korisne prosvjetne svrhe za koje je dužna da doprinosi čitava zajednica, a ne samo vakuf velikog vakifa Gazi Husrevbega. Ugledajmo se u primjer sugrađana drugih vjera, koji svoje vjerske službenike na istaknutim mjestima pristojno honorišu i odaju im dužno priznanje.

Naši odgovorni vjersko-vakufski faktori neće da s tim mnogo glavu razbijaju. Znamo za jedan slučaj kada je jedan imam sa bijednom plaćom od 70—80 dinara, molio jednog visokog vjerskog funkcionera da mu se »plata« povisi, da je dobio odgovor: »Pa mi možemo za 50 dinara naći imama«. Zar ne, faktički dobro shvaćena dužnost, kako treba pomagati slabe. Dakle plaća jednog imama može biti mjesečno par desetaka dinara i za to nikoga briga ne muči, ali treba za sjednicu od 2—3 sata platiti honorar po 80 dinara i t. d., i ako su ti koji su te honorare primali, morali po svojoj službenoj dužnosti na te sjednice dolaziti. Pravednost i obzir prema ovim službenicima koji vrše jedan težak i obvezatan posao, traži i zahtjeva da se njihovo stanje popravi, jer sa malo volje za to se može naći i mogućnosti.

Čitava naša vakufska ustanova ima jedan i jedini cilj, da vjerski život što bolje promiče i da onima, koji vrše te dužnosti omogući da savjesno izvršavaju povjerene dužnosti. Predpostavimo materijalni položaj te većine naših vjerskih službenika na kojima zapravo i počiva čitav taj vjerski život, pa ćemo doći do poraznih rezultata. Uzmimo samo jedno polje rada na kome djeluju ti naši siromašni, ali požrtvovni vjerski službenici. Pogledajmo u budžet naše centr. vakufske uprave, pa ćemo vidjeti jednu anomaliju, koja nas mora prestraviti. Svi vjeroučitelji na području Ulema-medžlisa u Sarajevu ne dobivaju ni pola milijuna dinara za svoj ogromni trud poučavajući desetine hiljada naše dječice u osnovne elemente vjere. I tih vjeroučitelja, tih požrtvovnih i marljivih pčelica ima na stotine i njihov se rad ima honorisati iz te faktički neznatne sume. Dakle za honorare svih vjeroučitelja nema ni pola milijona dinara.

Naglasili smo da je upravo prekorno stanje naših sitnih vjerskih službenika. Ne velimo da bi ono moglo biti ružičasto, ali bi ipak moglo biti mnogo bolje, kad bi se vakufskim dobrima upravljalo na malo racionalniji način. Ako pogledamo kako se gospodari vakufskim dobrima, moramo doći do zaključka da u upravljanju sa tim dobrima ima vrlo malo stručnosti. Personal se u vakufskim institucijama u zadnjih nekoliko godina u velikom broju uvećao, režija troši veliki dio vakufskih sredstava, što uopće ne odgovara principima racionalnog ekonomisanja, birokratizam se zacario i velik dio prihoda vakufskih, koji bi normalnim i racionalnim poslovanjem morao biti priveden u čisto vjersko-kulturne potrebe, ide i troši se u personalne izdatke vakufskih upravnih vlasti. Treba samo baciti pogled na budžet naše centralne vakufske uprave pa ćemo vidjeti da tu nema normalnog gazdovanja, pa makar se i reklo da je to nadzorna vlast za čitavuBosnu i Hercegovinu. Ili pogledajmo rad u Vakufskom povjerenstvu u Sarajevu. Tamo se broj osoblja srazmjerno povećao. Ali vakufski prihodi, ako se nisu umanjili, sigurno se nisu mnogo uvećali. Prigovoriće se: pa dokinuti su mutevelije i taj personal plaća se iz onog dijela prihoda, koji je po vakfijama pripadao mutevelijama, ali i to ne odgovara stanju stvari.

Pustimo sad te birokratski uređene urede naše vakufske uprave. Oni su faktično bolna rana. To je zbilja jedna anomalija da jedan srednji činovnik vakufske uprave bude plaćen bolje nego možda nekoliko imama ili muallima. Mora se priznati da jedna valjana sila mora biti i pristojno plaćena, ali ona svojim radom mora donositi, i odgovarajući ekvivalenat. Rad jednog muallima ili imama nije ništa bezvrijedniji od rada jednog vakufskog činovnika, šta više, on je sa stanovišta sa kojeg vakuf djeluje i mnogo važniji, zato i ovaj zaslužuje da bude materijalno obezbijeđen.

Ne može se podcjenjivati rad tih vakufskih činovnika, jer mora se priznati da među njima ima i spremnih sila. Uspjeh rada kancelarije zavisi od upravnih organa pod čijim se nadzorom čitav taj rad i odvija. Ako su upravni činovnici i nadzorni organi umjesni, ako imaju vještine da organizuju rad i da dadu direktivu onda se bezuslovno poslovi moraju povoljno razvijati i mora se pokazati uspjeh. Ali ako razmotrimo rad tih upravnih organa moramo doći do negativnih zaključaka, jer vidimo da baš ti organi radi svoje nestručnosti — pa i ako su imali možda dobru volju — slabo poslužili interesima vakufa, pa što više ti su interesi i teško povrijeđeni.

Glavni upravni organ koji u glavnom daje inicijativu u čitavom vakufskom poslovanju ili upravni odbor vakufskog vijeća ili tačnije njegov

predsjednik koji je u tom odboru svemoćan i koji za čitav rad upravnog odbora i snosi najveću odgovornost. Ako u glavnim crtama razmotrimo čisto financijalnu stranu toga Upravnog odbora doći ćemo do poraznih rezultata. Da se zaustavimo na dva vrlo značajna primjera i ako ih ima još mnogo koji bi teško mogli izdržati kritiku. Naime radi se o gradnji hotela u Banjoj Luci i o zamrzlim milijonima kod Praštedione. U ova dva slučaja je vakuf izgubio grdne i nenadoknadive pare. Hotel je u Banjoj Luci izgrađen za sumu od deset milijona dinara. Taj bi akt bilo i za pohvaliti kada bi taj uloženi novac donosio odgovarajući prihod. Ali u tom i jest tragika što je najvećim dijelom u havu bačen vakufski novac. Podignuta je velika i reprezentativna zgrada koja nosi samo 2 posto godišnje prihoda i ako je vakuf imao mogućnosti da taj novac uloži u rentabilnije građevine i da mu donosi čistih deset posto godišnje. Ali kod toga je manjkalo stručnog poznavanja samog predmeta. Upravni odbor, odnosno njegov predsjednik je to predložio vakufskom vijeću i to je trebalo primiti.Trebalo je podignuti reprezentativnu palaču, kao da je vakuf ustanova, koja će se tim baviti , a ne kako će što korisnije iskoristiti svoja sredstva za opće vjersko prosvjetne i humanitarne svrhe. I tim i takvim poslom je vakuf oštećen za grdne milijone. Na uloženi kapital od deset milijuna dinara je vakuf mogao sa apsolutnom sigurnošću imati godišnji prihod po odbitku poreza milijon dinara, mjesto današnjih dvjesta hiljada jer je imao zgodno gradilište gdje bi se taj prihod apsolutno mogao postignuti. I sada predpostavimo kolika je to šteta u čisto moralnom pogledu. Radi ovakog ekonomisanja vjerski službenici se moraju slabo ili nikako plaćati, a da se ulaganjem ovih milijona racionalno postupalo, pa sa onih preostalih osam stotina hiljada dinara mogle se skoro dobrim dijelom podmiriti vjerske nastave u našoj Krajini. Time je moglo da bude plaćeno dosta dobro najmanje što pedeset mualima, koji bi prosječno godišnje mogli poučavati 7—8 hiljada naše djeće u glavnim osnovima vjere. A ovako? Ko će za taj propust snositi odgovornost i pred Bogom i pred Islamskom zajednicom. Naša će djeca čamiti u neznanju i neće znati ni najglavnijih stvari naše vjere. Sad pretpostavimo koliko je tu štete za budućnost? Ako računamo samo prihod za dvadeset godina koliki bi morao biti da je tih deset miliona racionalno utrošeno, dolazimo do cifre od šestnaest miliona ili izraženo u broju poučene djece koliko ih je moglo primiti popriečnu i osnovnu vjersku pouku — ništa manje nego stopedeset hiljada budućih članova naše zajednice. Teška odgovornost pred historijom .

Drugi je slučaj, kako smo spomenuli, sa zaleđenim vakufskim milionima u Praštedioni. Kriv je birokratizam upravnog odbora koji je propustio priliku da taj novac pravovremeno povuče iz Praštedione i uloži u jedan siguran državni novčani zavod. Stanje našeg privatnog bankarstva je bilo dobro poznato u ono doba kada je izašao zakon o zaštiti banaka. Malo upućenijem čovjeku koji je dolazio u doticaj sa privredom bilo je jasno da će se Praštediona radi svoga angažmana u industriji i teških prilika na novčanom tržištu morati poslužiti zakonskom zaštitom. To je sigurno znao i upravni odbor, ali zašto je propustio i nije za vremena povukao te milione, to će on znati.. Praktičnu ekonomu je jasno koliko je i s tim vakuf oštećen. Mi se nećemo upuštati u detalje, jer bi nas to previše daleko odvelo.

Dakle kako se vidi iz ova dva slučaja vakuf je izgubio radi neracionalnog ekonomisanja ne stotine hiljada, nego milijone godišnjeg prihoda. Razumljivo je, da se onda hoće štediti na jadnim muallimima, imamima, vjeroučiteljima i t. d. Trebalo je, kad je bilo moguće racionalnim investiranjem vakufskih kapitala omogućiti povećanje vakufskih prihoda i tako zadovoljiti naše vjerske potrebe bar u nekoliko, ako to nije bilo moguće potpuno učiniti.

Ovo je jedan težak propust, koji ne bi smio ostati bez odgovornosti. Zato bi naročito u budućem zakonodavstvu IVZ. trebalo što jače istaknuti odgovornost svih čimbenika koji posluju sa vakufskim dobrom kao i pozvati na odgovornost sve one koji su svojim radom oštetili vakufsku imovinu.

Društveni život muslimana u Bos. Šamcu

Društveni život među muslimanima Bosanskog Šamca mnogo je zaostao. Zadnjih par godina ne djeluje u mjestu ni jedno muslimansko društvo iako u samome mjestu ima oko 70 posto muslimana. Odmah poslije rata bila je osnovana muslimanska čitaonica, mjesni odbor Gajreta i dobrotvorno društvo Merhamet, ali je blagotvorno djelovanje pomenutih društava sasvim prestalo uslijed pomanjkanja solidnih funkcionera. Međutim kod sugrađana pravoslavne i katoličke vjere u ovom pogledu mnogo bolje stoji.

Inicijativom nekih savjesnih građana prije dva dana cirkularno je sazvano građanstvo za reorganizaciju potpornog društva »Merhamet«, pa je odziv bio iznad svakog očekivanja. I ovom se je prilikom najbolje uvidjelo da narod hoće da potpomaže ovakove ustanove, samo je potrebno, da nađe dobre vođe. Rad u ovakvim društvima svodi se najčešće na pojedince na kojima obično stoji sve, te

Sultan Abdul Azizova džamija

ako su oni izdržljiviji u svome radu društvo će i napredovati, u protivnom društvo razumljiva stvar, pada. Sazivači su to okupljenom narodu naročito naglasili s tom svrhom da bi se u odbor izabrali oni ljudi, koji će zaista da rade. Tako su četiri glavne funkcije date gg. Hafizu S. Vajzoviću, Muharembegu Mahmutbegoviću, Hakiji Raljeviću i Mustafi Alibegoviću.

U društvo se je upisalo odmah preko 100 građana, te je odmah sakupljeno oko 1000 dinara, te od toga podijeljeno u naturi najpotrebnijoj sirotinji. Da bi društvo došlo do materijalnih sredstava na ramazanski Bajram priredit će se zabava.

Pitanje održavanja vazova u džamiji.

U našoj javnosti mnogo se tretira pitanje pomanjkanja sposobnog i iskusnog kadera ilmije. To je jedno bolno pitanje o kojemu bi trebali nadležni da povedu malo više računa. Ilmija je najpozvanija, da prilikom mubarek dana svome Džematu drži korisne vazove, na popularan način. Da ih upućuje u mnoge blagotvorne stvari vjerskoga i svjetovnog karaktera. Na žalost kod nas se to; osim časnih iznimaka — uopće ne provodi kako treba.

U našem mjestu je za ovih 12 minulih dana Ramazana održao samo jedan vaz onaj čija je dužnost, da vazi svaki dan, ali i to što je na tom vazu govorio odgovara onome, što obično hodža priča djeci u mektebu. Često znade da naidje kakav »duboko učen« ali te mu se poslije namaza ustupi čurs, da bi mu govorio o kojekakvim mistifikacijama te da mu se poslije vaza baci na sergiju koja para.

Bos. Šamac ima vrlo lijepu i uzorno uređenu džamiju, kao malo koje naše mjesto, te je upravo uživanje u njoj klanjati i slušati vazove, ali se svi pitamo zašto naš imam ne dozvoljava svome mladom mujezinu, koji je svršio medresu, da vazi kad već on to neće da čini. Mujezin je ambiciozan i relativno dosta dobar predavač, te je sa svoja dva predavanja, kojima imam nije prisustvovao, naišao na odobravanje kod ehalije. Napominjemo, da nam ovim nije namjera, da ulazimo u njihove lične odnose, nego smo htjeli s punim pravom, da potsjetimo svoje vjerske predstavnike, da djeluju onako kako će biti najbolje i najkorisnije za islamsku zajednicu.

Hakija Raljević.

PODLISTAK:

Kur'an

(Nastavak.)

Da su ovaj preporod u arapskom narodu izveli i taj raštrkani narod doveli na ovaj veliki položaj Arapi iz velikog arapskog plemena Gassan, koji su stanovali u Siriji i bili pod bizantinskom vlasti, ili Arapi Hire koji su boravili u susjedstvu Perzije i bili vezali perzijski ili Arapi Jemena koji su imali svoju uređenu državu kroz hiljadu i više godina i koji su poznavali državni život, rekli bismo da to nije nikakva naročita pojava. Ali je čudo kad to izvode Arapi iz Hidžaza koji uopće nisu imali ni pojma o nekom državnom i društvenom životu. Oni to naprečac i munjevitom brzinom izvode i traže od kulturnih naroda da se podvrgnu njihovoj vlasti i da poprime njihove običaje, njihov moralni i društveni život. Interesantno je da su Arapi, koji su boravili u susjedstvu Bizantinaca i Perzijanca i bili pod njihovom vlasti te poprimili mnoge njihove kulturne tekovine i običaje, borili se protiv svoje braće iz Hidžaza te javno i tajno sarađivali sa njihovim neprijateljima, da ometu i onemoguće njihovo pozivanje i u zametku unište njihovu državu koja se počela podizati.

Ovaj nagli i brzi napredak je jedan od najinteresantnijih događaja svjetske historije, ali se u to mora istaknuti da je taj veliki pokret počivao na socijalnim principima kao i svaka društvena građevina ove vrste. Ovaj veliki pokret ne bismo ga brojili velikim da se on odigrao i razvio kroz nekoliko pokoljenja, nego ga čini velikim baš ta činjenica, što se on naglo i velikom brzinom razvio u kraćem periodu nego što ga jedna generacija proživljuje. Taj događaj je čitav svijet zaprepastio, pa mu se još i danas divimo.

Nije potrebno da u ovom dijelu obrazlažemo te socijalne principe koji su potpuno zadovoljavali potrebe narodne, nego ćemo ovdje istaknuti principe i zasade, koje je Kur'an donio i objavio svima narodima koji su bili suvremenici tadanjih Arapa. Slijedeći ove principe izgradilo se društvo koje se osnivalo na temeljima pravde, bratstva, jednakosti i slobode, kako do tada nije bilo poznato među kulturnim narodima. To su oni principi koje smo dužni da jednim dijelom iznesemo da nam posluže kao dokaz da je Kuran Božja Objava, a ne po ljudima pisana i izmudrena knjiga.

To se može izložiti u nekoliko dijelova.

Među ove spadaju i principi na kojima je izgrađena zgrada islamskoga društva. Poznato je da čovjek može da živi samo u društvu. U ovoj potrebi za društvenim životom čovjeka nasleduju i neke životinje kao majmuni, gazele i druge. Prilike zahtijevaju da se svaka društvena jedinka ljudi razvija na plemenskoj bazi. Ono nastaje iz prirodne pojave bez da je vođeno nekim višim kulturnim potrebama.

Kasnije su se iz ovih raznih plemena razvili narodi kroz dugi period vremena. Razvitak pojedinih naroda uvjetovan je mnogim činjenicama i okolnostima. Narodi su nastali da bi tako veći skup ljudi zajedničkih i srodnih interesa mogli lakše odbraniti svoje interese i stvarajući što čvršće veze produbiti što jače svijest zajedničke suradnje kao neminovne potrebe svoga samoodržanja. Ovi činioci i ove okolnosti nalaze svoj izvor u onim niskim prirodnim potrebama koje su izolovane od nekih viših ciljeva kao što [illegible] pravednosti ili pozivanje za usavršavanje raznih moralnih i intelektualnih vrlina. Može se reći: Pa kakav je zadatak bio ranijih vjera? Odgovorićemo. — Prve su vjere dolazile ili raznim plemenima i omogućile su im podizanje i napredak, ili su došle narodima koji su od ranije postojali, pa su ih povele da u izvjesnom pravcu napreduju. Ali prije Islama nije nijedna vjera objavljena pa da bi se pod njenim uticajem izgrađivali novi i veliki narodi.

Kuran je došao i počeo je da izgrađuje nov narod iz mnogobrojnih arapskih plemena, ali na principima, koji su imuni od prirodnih zemaljskih potreba. Arapi nisu pozivani da se okupe i da stvore jednu državu da bi osvojili zemlje, upokoravali narode, obogaćujući se uzimanjem njihovih dobara i provodeći život u uživanjem tih naroda. To ne.

Kuran ih je pozivao da stvore i izgrade jedan narod koji će pravdu održavati, nepravdu uništavati, visoko podizati moral i moralne vrline te uzdizati i uzvisivati Božju riječ. Kad bi neko došao Božjem Poslaniku da mu izrazi vjernost i da primi Islam, to nebi od njega bilo primljeno dok se nebi obvezao, da će istinski vjerovati da je Allah istinski Gospodar, a Muhammed Njegov rob i poslanik, da će dušu svoju i svoj imetak žrtvovati na putu jačanja i utvrđivanja Božje Riječi na zemlji. Dalje da će sve žrtve doprinijeti, a da ga za to čeka nagrada u vječnosti. U Kuranu stoji: **Bog kupuje duše pravovjernih tako da će ih rajom nagraditi.**

Ovaj princip se provlači kroz sve poznate društvene norme među ljudima i nalazimo ga među svima narodima od početka njihova izgrađivanja pa sve do danas.

Kuran nije plemena pozivao da se ujedine za nekakav zemaljski cilj i svrhu. On je pozivao ljude bez razlike, kome plemenu, rodu i rasi pripadali da se ujedine zato, da uzdignu i uzvise Riječ Božju na svijetu. To je bio temelj na kome je Kuran provađao jedinstvo ljudi. Nije uspjeh Kurana u podizanju naroda manje interesantan od ovog velikog principa koga je on u svijetu proturio i učvrstio nastojeći oko podizanja Božje riječi i njenog uzvisivanja. Ukratko rečeno ovo upućuje da je taj pokret Božja volja i da je On to sve uredio i uspostavio da izvede jedan poredak u svijetu koji je On htio. Kad nebi tako bilo kako bi se moglo shvatiti da se jedan čovjek podigne iz pustinje i počne pozivati svijet, među jednim divljim narodom, koji je bio poznat radi svoje ljubavi i naklonosti prema zemaljskim dobrima i koji je bio navikao na pljačku i otimanje. I to da ga poziva da se žrtvuje za nešto što nema veze sa koristima zemaljskog života, nego za uspostavljanje nečeg višeg za čim on nije osjećao potrebe niti mogao naslućivati da bi to služenje tim višim nezemaljskim ciljevima moglo osigurati i zemaljsku sreću.

(Nastavit će se.)

Ugovor između Hidžasa i Iraka

KORAK BLIŽE PANARAPSKOJ UNIJI.

Dok je Evropa zabrinuta mnogim pitanjima, dotle se na Bliskom istoku odigrao silan politički događaj, čije će posljedice sigurno biti važne za daljnji razvitak odnosa između arapskih zemalja. Između kralja Hedžasa Ibni Suuda i mladog kralja Iraka Gazia sklopljen je saveznički ugovor veoma širokog opsega. Potpisnici se obvezuju na vojničku pomoć, ukidaju se putnice za izmjenično posjećivanje i putovanje, izjednačuje se školska nastava, uvodi zajednički novac i određuje se zajedničko predstavništvo u inozemstvu. Može se dakle reći, da je gotovo provedeno ujedinjenje između Hidžasa i Iraka s time, da obje arapske dinastije zadrže svoje vladarske prerogative na dosadašnjem području. Ovaj događaj pozdravljen je zanosno od arapskih nacionalista diljem svijeta, a pogotovo u Siriji, Palestini i Egiptu. Po njihovom mišljenju to je važan korak na putu Panarapske unije.

Potpis ugovora je nesumnjivo pobjeda panarapske misli. Vladar Hedžasa Ibni Suud i dinastija kojoj pripada kralj Iraka Hašimije, bili su još do nedavno krvni neprijatelji. Ibn Suud potjerao je iz Meke i Medine djeda iračkog kralja, bivšeg emira Huseina, čija je obitelj stoljećima bila vazalni gospodar islamskih svetih mjesta. Otac sadašnjeg iračkog kralja i njegov stric, emir Transjordanije Abdulah bili su postavili sebi kao životnu zadaću, da osvete svog oca i uspostave vlast svoje obitelji u Meki i Medini. Mladi kralj Iraka Gazi napustio je tu politiku i sklopio je ugovor sa danas najmoćnijim arapskim vladarom. Potpisom ovog ugovora pojačava se očito položaj Iraka i Hedžasa prema trećim silama. Hedžas je i sada posve neovisan u svojoj politici. Drugačije je naprotiv s Irakom, koji ima poseban ugovor s Velikom Britanijom, koji joj garantira razne vojničke i gospodarske povlastice. Jesu li ugovorom između Iraka i Hedžasa povrijeđeni britanski interesi, to nije još poznato. No jasno je, da u Londonu nijesu oduševljeni ovim ugovorom, koji omogućuje Iraku slobodnije političko nastupanje. Ugovor između ove dvije arapske zemlje utjecat će neizbježivo i na držanje arapskih nacionalista u Transjordaniji, Palestini i Siriji. Uslijed toga bit će otešćan mandatni položaj britanskih odnosno francuskih vlasti. U Iraku postoji jaki protužidovski pokret. Arapski nacionalisti vjeruju, da britanska diplomacija podržava Židove u Palestini, da spriječi ujedinjenje arapskih zemalja i oslabi snagu arapskog naroda. Na Bliskom istoku se svakako odigravaju ili pripremaju važni događaji, u kojima će arapski elemenat odigrati veliku ulogu i već se može nazrijeti vrijeme, kad će se postaviti sa svom snagom, koju predstavlja po svom broju, na dnevni red pitanje Panarapske unije.

OVOGODIŠNJA POSJETA HADŽIJA.

Zbog povoljnih ekonomskih prilika naročito u Indiji i otočju indijskog Arhipelaga Javi i Sumatri, očekuje se ove godine velika posjeta hadžija u Meki. Prema Ummul-kuratu do početka Ramazana u Meku je stiglo oko 4500 hadžija i to najvećim dijelom iz Jave. Najavljeni su veći transporti hadžija, koji će tokom ramazana stignuti.

EGIPATSKA VLADA PLIJENI TALIJANSKE POŠILJKE UGLJA I NAFTE.

Javljaju iz Kaira 7. decembra: Egipatska vlada uzaptila je u portsaidskoj luci i sueskoj luci brodove, koji su nosili 18.000 tona uglja i 57.000 tona nafte za talijansku vojsku i mornaricu u istočnoj Africi.

PERZIJA SE UŽURBANO NAORUŽAVA.

Javljaju iz Šahpura da su se početkom ovoga mjeseca usidrila dva velika parobroda natovarena ratnim materijalom za perzijsku vojsku. Naročito je istovaren veliki broj oklopljenih automobila i tankova. Perzija se u zadnje doba užurbano naoružava.

NOVI NEREDI U EGIPTU.

Londonski listovi od 7. decembra javljaju, da je dio govora ministra inostranih poslova sir Sameul Hoarea, koji se odnosi na Egipat, na egipatsku javnost učinio vrlo neugodan dojam. Naročito su ovim dijelom sir Hoareovog govora nezadovoljni omladinci i univerzitetski studenti, koji ne kriju svoga nezadovoljstva.

Javljaju iz Kaira 7. XII.: Sinoć je oko hiljadu omladinaca priredilo po ulicama burne demonstracije protiv Velike Britanije zahtijevajući opći bojkot engleske robe. U sukobu sa policijom omladinci su upotrebili kamenice i štapove. Demonstranti su porazbijali ulične kandelabre, staklene prozore autobusa i izloge velikih radnja. U sukobima ranjeno je 7 policajaca.

Vjerovanje u Božje poslanike

Islam odbija svaku drugu moć pored Boga. U Islamu ne postoji nikakve božanske prilike (kao što su sveci itd.). Pa da je Islam idolopoklonstvo?! Ali musliman vjeruje u svakog Božjeg poslanika koji je poslan od nadzemaljskog Bića — Boga, kao glasonoša Istine, koji donosi Božju nauku čovječanstvu. Dakle, u Islamu čitav svijet ima da vjeruje samo u jednoga Boga. Jasno je da musliman mora vjerovati u sve Božje poslanike, jer su oni svi od Boga poslani. Zato Islam odbacuje predašnje shvatanje Jevreja o »izabranom Božjem narodu«, koji proliše mnogu krv iz nekog nadutog egoizma, nemajući na to pravo.

A kako stoji stvar sa hrišćanstvom u ovom pitanju? Musliman vjeruje u Isusa (Isa-a) kao jednog od Božjeg poslanika, samo ga ne smatraju nikakvim božanstvom, pošto je i on na zemlji rođen! Ni na kakav način Islam ne dozvoljava obožavanje Muhameda. Islam samovoljan?! Židovi se odrekoše Isusa, oni ga uvrijediše i razpeše na krst kao lažnog proroka. Muhamed je tvrdio da je i Isus Božji poslanik. Ima li, onda, hrišćanin ma kakove osnove i razloga da napada Islam?

TEOLOGIJA I ISLAM.

Islamska nauka je tako jasna, tako shvatljiva, tako prosta, da je svaki razumije. Islamska nauka je tako logična, da joj nije potreban nikakav naročiti komentar da bi se razumjela. Prosti i neobrazovani čovjek je može shvatiti i razumjeti kao i obrazovan. Islam nije dogmatička vjera nego čista — bez zapleta — monoteizam, vjera za svakoga, vjera za prost narod. Pa Islam stran i nepristupačan?! Da li zato što je jasan i razumljiv. On ne poznaje Gordijev čvor u teologiji. I on onemogućava povratak negdašnjih zabluda. (I to je najvažnije) on propisuje ljudstvu međusobno pomaganje.

NEPOZNAVANJE ISLAMA.

Zašto stoji Evropa prema Islamu tako neprijateljski? Zašto se je tvrdilo da je Islam prema hrišćanstvu neprijateljski raspoložen? Pa sigurno zato što ga nije poznavala niti ga i danas dobro poznaje. Zašto su se o njemu i njegovom propovjedniku Muhamedu o. s. pričale mnoge pa i najveće netačnosti? Pa svakako zato što skoro niko nije znao arapski jezik preko kojega bi ga upoznao. Neznanje i fanatička mržnja su unijeli u Islam nezasluženo neprijateljstvo (koje on nikada nije niti zaslužuje) i koje on ne samo ne zaslužuje nego na osnovu toga može i da dokaže koliko ga Evropa malo poznaje. I to tješi muslimane.

TOLERANCIJA, ZABRANA ALKOHOLA I DOBROČINSTVO.

Znate li, da je Muhamed a. s. bio stavio na raspoloženje džamiju jednoj hrišćanskoj deputaciji za bogosluženje (pošto hrišćani nisu imali gdje da se mole Bogu)? Znate li da on nije nikada odobrio, da se upotrebi ma kakva sila u vršenju vjerskih obreda drugih vjera t. j. hrišćanstva i Jevrejstva. Vi to svakako ne znate, jer da znate ne biste rekli: Islam je netolerantan!

Znate li, da je Islam zabranio alkohol i da je odavno ukazao na veliku štetnost ove stvari za tijelo i duh i osudio je, da ta stvar ponižava i omalovažava (i upropašćuje) duševnu sposobnost čovjeka. Ali što je čovjek više upotrebljava, više mu se povećava žudnja za njom i razvija životinjsko svojstvo kod njega. A danas, u kulturnoj Evropi? Mladež se goni da izbjegava alkohol, ali se slabo uspijeva.

Islam se gnuša samoubistva, kao malodušnosti i nenormalnosti. Islam propovijeda ljubav prema roditeljima i zapovijeda dobročinstva (prema svakom — naročito nemoćnom). Musliman je dobročinitelj i dobročinitelj mora biti. On slijedi zapovijed: »pomoći, pomoći, pomoći!« Odavno je to dalo muslimanskom siromašnom svijetu pomoć, koja je od bogataša kupljena i siromasima davata. A i sada se kupe naročiti prilozi. Pa Islam nedruštven? Islam nesavremen!

ISLAM RATNIČKI?

Islam ratnički? Ratnički zato što se je branio protiv neprijateljske nadmoćnosti i napada. Zato što je bio izložen navalama i što se je smjelo odupirao. Ali snažni duh, hrabrost, i jedinstvo je muslimane čeličilo i oružalo te su ne samo odolijevali nego i pobjeđivali svog ugnjetača — neprijatelja. A braniti su se morali, da ne bi bili uništeni. Ali Islam nije osvojio svijet mačem nego svojim prisvajalačkim duhom. Zar Islam ratnički? Nikada!

Statistička konstatacija je smjela dati najbolji odgovor.

Tri najveće bitke su se dogodile u vremenu Pejgamberovom u drugoj, trećoj i petoj godini po hidžri. Prva se je desila 220 milja od Meke a 30 milja od Medine udaljenom mjestu zvanom Bedr. Druga se je odigrala na 247 milja udaljenom mjestu od Meke a tri milje od Medine zvanom: Uhud. Najzad treća je bila kod same Medine.

Iz gornjih brojeva se jasno vidi, bez okolišanja, da su Mekanci bili uvijek napadači i vojštili na Medinu.

U prvom boju bilo je 1000 neprijatelja a samo 313 muslimana sa Božjim poslanikom. Poslije junačke defanzive, zadobila je ova mala četa bitku u borbi protiv tri puta nadmoćnijeg neprijatelja. U drugoj borbi je bilo 3000 neprijatelja — napadača na Božjeg poslanika i muslimane. Ovoga puta se je skupilo svega 700 muslimana. Neprijatelj je bio više nego četiri puta nadmoćniji. S obje strane je bilo gubitaka. Borba se je svršila slavnim povratkom muslimana. Najzad u trećoj bitci se je popeo broj neprijatelja na 24000. Muhamed je skupio ovoga reda samo 1000 ljudi. Nadmoć neprijatelja je bila, dakle, 24 puta veća. Junaštvo, snažni duh, okretnost i požrtvovnost a naročito snažna i duboka vjera u jedinoga Boga i ubjeđenje je održalo ovu malu četu u ovim bitkama. Ova najzadnja bitka se je neodlučno završila.

Ali riječ »mač Islama« nije nastala iz ratničkog ponašanja i vladanja muslimana nego je ona nepravedno podmetnuta muslimanima. Naprotiv, ti koji su kazali da se je Islam širio mačem, bili su uvijek upereni mačem protiv Islama.

GETE, NAPOLEON I ISLAM.

Vjerujete li, da je Gete bio veliki pjesnik? Vjerujete li da je on dao čovječanstvu vječito nezaboravljeno djelo? Vjerujete li u to što je on u svome djelu propovijedao? Da, jer inače ne biste ga vi slavili kao najvećeg njemačkog pjesnika. Znate li da je Gete rekao: »Islamskoj nauci nema ravne i ništa joj ne manjka i mi nismo daleko od nje sa svim našim sistemima i niko se nikada neće udaljiti! Vi to ne znate, jer inače bi ste bili uzdržljiviji u širenju raznih vijesti o njemu. (Time samo pokazujete da nimalo ne poznajete Islam).

Znate li, da je Napoleon kazao: »Nauk i temelj Kur'ana je jedino i pravo sredstvo, koje je u mogućnosti da ostvari sreću čovječanstva!« I šta više njegova je namjera bila da cijelu svoju vojsku preobrati u Islam, a da sam sebe proglasi halifom Istoka mjesto imperatora. Ali udes je htio drugojače. Ondašnje francuske političke prilike su ga ponovo vratile u Evropu, ali ipak to nije promijenilo njegovo mnijenje i mišljenje prema Islamu.

Zatim da je engleski biskup Clayton rekao: »Najveća tragika svjetske istorije leži u tome što Krist nije bio Muhamed?

Znate li da su Carlyle ili Gibon bili revnosni prijatelji Islama, a da je Bernhard Shaw to još i danas. Zar se ne pripisuje sve to njima? Da li ste još uvijek puni predrasuda o Islamu?

Iz njemačkog lista »Moslimische Revue«:

Vehbija Muratović
uč. VIII. razr. Velike medr. Skoplje.

Dajte zekjat „Merhametu"

Djelokrug i blagotvorni rad našeg »Merhameta« svakome je poznat, i o tome je u našoj javnosti bilo dosta govora. Povjerenje, koje je »Merhamet« kao rijetko koje društvo stekao kod našeg svijeta nesebičnim radom »Merhametovih« saradnika vidi se iz toga, što se »Merhametu« povjeravaju znatniji vasijati i što ovo društvo svakim danom napreduje.

»Merhamet« pored svoje redovne dužnosti potpomaganja naše sirotinje, u koju svrhu svakog mjeseca izdaje oko Din. 10.000.— na potpore — vodi brigu o sirotinjskoj djeci i ono svake godine pred Ramazanski bajram iz prihoda povjerenih mu vasijeta i iz svojih prihoda potpuno zaodjene preko 400 sirom. mektebske i školske djece. I ove godine »Merhamet« će zaodjeti znatan broj te djece, pa su već date na izradu cipele i muška odijela. Ženska odijela će i ove godine sašiti vrijedne hanume ženskog odbora »Merhameta«, što moramo sa naročitom zahvalnošću istaknuti. Osim toga »Merhamet« namjerava pred nastupajući bajram podijeliti našoj sirotinji što više tople odjeće i obuće. U tu svrhu je već poduzeta šira akcija, potpomognuta od naših privrednika za sakupljanje, priloga od raznih firmi izvan našeg grada, o čemu je bilo govora u našem listu, pa se je nadati, da će ova akcija uroditi lijepim plodom. Naši privrednici znati će cijeniti svoje poslovne veze, koje se budu odazvali ovoj akciji.

»Merhamet« sa svojom uzornom organizacijom znade najbolje koja je sirotinja najpotrebnija pomoći, pa je dužnost svakog brata Muslimana i Muslimanke, da pomaže naše društvo, redovnim plaćanjem članarine, davanjem raznih priloga i povjeravanjem vasijeta, davanjem »Sadake« u »Merhametovim sadaka kuponima« radi kontrole prosjaka, i t. d. **Naročito sada uz ove mubarek dane dužnost je svakog brata i sestre, da svoj zekjat, koji su ga dužni davati, povjere »Merhametu«**, pa će na taj način najbolje izvršiti Božji farz, jer će njihov zekjat zaista doći u prave ruke i biti pravedno razdijeljen na svu potrebnu sirotinju.

Apelujemo na braću i sestre, da svoj zekjat što prije predadu »Merhametu« kako bi Uprava društva mogla učiniti pravovremenu podjelu i kako bi se isti mogao na vrijeme podijeliti, da i ova naša sirotinja osjeti da ima nekoga ko i o njoj vodi računa, te da i ona uz ove mubarek dane osjeti bar neko zadovoljstvo.

NOVA UPRAVA ŽELJEZARE.

Po odluci ministra šuma i rudnika, održana je 30. novembra ov. god. vanredna glavna skupština dioničara Industrije gvožđa d. d. Zenica. Na skupštini je izabrana nova uprava u koju su ušli za predsjednika upravnog odbora Ing. Stjepan Bosak, načelnik Minist. šuma i rudnika, a za članove U. O. gg.: Dr. Dušan Davidović, Svetislav Baketić, Hamid Kurbegović, Miloš Ljeskovac, Vitomir Lombardić, Vaso Vasiljević, Avdaga Harmandić, Hasanbeg Alibegović i Mihajlo Pavlović.

Nadzorni odbor gg.: Vojislav Popović, Ljubomir Antić, Redžep Sulejmanović i Franjo Gramer.

Enver Pozderović, dipl. fil.

Povodom članka „Šakom u svijest i savjest"

U »Islamskom Glasu« od 29. novembra 1935. na 2. strani donešen je pod gornjim naslovom članak učitelja H. Đikića u kome se iz nerazumijevanja i lakomislene površnosti napada na naučni autoritet profesora beogradskog univerziteta g. Nikole M. Popovića. U neopravdanom revoltu g. Đikić veli za prof. Popovića da je »naučni laik«, »neznalica«, »površan čovjek na svome vlastitom terenu«, da je »obični mudrijaš«, da je »nenaučan i nazadan«, da »ne poštuje Islam kao religiju«, da je »hrišćanski moral Nikole M. Popovića na vrlo niskom stepenu«, da je »sazreo za primjenu psihonalstičke metode liječenja«.

Za ljubav istine — od koje je daleko pomenuti napis sa nečuvenim napadajima na jednog od jugoslavenskih najzaslužnijih mislilaca, prevodioca Kantove »Kritike čistog uma«, pobornika psihoanalističnog učenja kod nas — kao i zbog ugleda »Islamskog Glasa« kao kulturno-prosvjetnog lista b.-h. muslimana, molim da se u narednom broju odštampa ovo:

Ko je god pročitao napadaj učitelja Đikića i razumio misao prof. Popovića, taj je mogao u čudu konstatovati da gosp Đikić (iako za sebe naglašava da se bavi čak i izučavanjem psihološke nauke) nije razumio misao prof. Popovića, jer tvrđenje da muslimani nemaju moralne svijesti nije uopšte sadržano u djelu »Predavanja iz psihoanalize« od g. Nikole M. Popovića,, pa ga nije trebalo ni pobijati, niti zbog toga dizati paklenu larmu od koje zaglušuju uši svakome ko je u stanju da logično misli.

Evo toga pasusa iz g. Popovićeva djela, koji je »zaprepastio« i »revoltirao« našeg učitelja:

»Najvažnija činjenica koja govori za tačnost ove teze (t. j. da duševno zdravlje čovjeka zavisi u prvom redu od uzajamnog odnosa naših nagonskih i moralnih snaga) jeste ta, što psihogenih oboljenja nema niti ih može biti ondje gdje nema moralne svijesti, ili gdje usljed naročitih prilika ne mogu da nastanu sukobi između nagona i morala. Iz tih razloga ciriški psihopatolog Paol Mag tvrdi da nervoza nastaje samo u oblasti hrišćanske kulture, a da je u oblasti mohamedanizma, hinduizma i animizma **nepoznata**«.

Analizirajući sadržaj i smisao ovoga pasusa svaki razborit čovjek može uvidjeti da se u njemu tvrdi:

1. Duševno zdravlje čovjeka zavisi u prvom redu od uzajamnog odnosa naših nagonskih snaga koje su urođene i moralnih snaga koje su vaspitanjem razvijene.
2. Psihogenih oboljenja (neuroza: nevrastenija, neuroza straha. neuroza neodoljivosti i hipohondrija — i psiho-neuroza: histerija i obsesija) nema gdje nema moralne svijesti.
3. **Psihogenih oboljenja nema gdje usljed naročitih prilika ne mogu da nastanu sukobi između nagona i morala.**
4. Ciriški psihopatalog **Paul Mag** smatra da **neuroza nastaje samo u oblasti hrišćanske kulture, a da je** (usljed naročitih prilika zbog kojih ovdje nema sukoba između nagona i morala) **u oblasti mohamedanizma nepoznata.**

Sa psihoanalitičkog gledišta prva tri tvrđenja su nesumnjiva, a četvrto tvrđenje je takve prirode da iziskuje kritičnije posmatranje. Uostalom to prećutno priznaje i sam prof. Popović kad na sebe neće da uzme odgovornost za tvrđenje da u muslimanskom svijetu nema neuroza, već se poziva na Paula Maga. Niti Paul Mag niti prof. Popović prema tome ne odriču muslmanima moralnu svijest, jer nitko muslimane ne može proglasiti »amoralnim« ko ima iole razumijevanja za psihologiju čovjeka uopšte. Istina Paul Mag (koga citira prof. Popović- a s kime se on u ovome vjerovatno ne slaže) tvrdi da kod muslimana nema neuroza i to ne zbog njihove »amoralnosti«, već zbog naročitih prilika uslijed kojih u muslimanskom svijetu ne mogu da nastane sukobi između nagonskih želja i moralne svijesti.

Poslije ovoga kratkog objašnjenja red bi bio da revoltirani učitelj Đikić, umjesto uvreda, javno izrazi svoju duboku zahvalnost uvaženom naučniku prof. Popoviću, što je baš citirao mišljenje Paula Maga, po kome kod muslimana nema neuroze zbog »naročitih prilika«, uslijed kojih kod njih ne može da nastane kolizija nagona i morala.

Ako biste me zapitali, koje su te »naročite prilike«, onda bih vam ja — ako je uopšte istina da kod muslimana nema neuroza — mogao na osnovu psihoanalitičkih rezultata odgovoriti da se te naročite prilike sastoje u ispravnom vaspitanju, jer se kod muslimana poklanja izuzetna pažnja pravilnom i skladnom razvoju nagonskih (na pr. polnih) i moralnih snaga (stida, gađenja, estetičkih i etičkih izbora).

I ako postoje značajni pokušaji da se na osnovu psihoanalitičkih ispitivanja izaobrazi jedan novi pedagoški sistem, ipak — na žalost! — to još u cijelosti nije uspjelo. Ali, što je značajno, psihoanaliza nam je pokazala da su dosadanji pedagoški sistemi često promašavali cilj, jer nisu zasnovani na poznavanju djetinje duše pa je vaspitanje vrlo često štetilo umjesto da koristi. Kao primjer neka nam posluži ovaj primjer:

Neki student medicine je obolio od obsesije, pri čemu je sebe optuživao za najordinarnija djela, kao da je ubio svoju rodicu, da je deflorisao svoju rođenu sestru, da je zapalio jednu kuću itd. Isprva je on potpuno svjestan neosnovanosti ovih sumnjičenja samoga sebe, ali je u daljem toku bolesti njegova svijest o poročnosti toliko ojačala da se je njegova samokritika izgubila, uslijed čega je ozbiljno počeo vjerovati da je on zaista počinio sam sva ta zlodjela.

Ovaj slučaj je izliječen i objašnjen na ovaj način: Student je čitao neke knjige o onaniji, pa je stekao uvjerenje da je ta navika, ružna i nezdrava i da ubija kod mladića koji to čini sve moralne osobine karaktera. Pošto on sam bijaše podlegao tome poroku, to se u njegovoj duši izrodi sukob nagonskih želja i moralnih snaga, pa odatle i živčano oboljenje.

Ovo oboljenje je nastalo uslijed pogrešnog vaspitanja (obavještenja). On nije obolio što je onanisao, već zato, što mu je knjiga sugerirala preveliki strah od onanije.

Zato je psihoanaliza postavila četiri načela kojih se vaspitač mora pridržavati, ako hoće da ima uspjeha i to:

1. djeci ne smijemo lagati,
2. djecu ne smijemo zastrašivati,
3. djecu ne smijemo maziti,
4. djecu ne smijemo omalovažavati.

Uzor poštenja jednog muslimana

Prije 10 stoljeća rekao je jedan veliki islamski učenjak: »I u najcrnjim danima Islam će davati najjače svijetlo«.

Ovo je i nedavno dokazao slijedeći slučaj.

Godine 1916. kada se je bio cio svijet zapalio, kada su ljudi ostavljali svoja imanja, ognjišta i djecu i otišli u rat neznajući ni sami zašto, tada je i Kosta Borenović težak iz Budimlića Japre — štono kažu — svoju kuću mrtvačkim kocem zatvorio a svoju jedinicu Mariju od 2 godine ostavio kod njezina ujaka u Sanskom Mostu. Uoči polaska usred crne noći predao je svoju ušteđevinu uglednom trgovcu i posjedniku Begi Mujiću u Starom Majdanu u krpi zavezana 143 velika dukata zamolivši ga, da ih sačuva i preda njegovoj kućeri kad se uda, ako se on živ ne vrati kući. Ako bi za vrijeme rata i Begino imanje propalo onda Bego njime ni njegovoj kćeri ne duguje ništa. Tako su zaključili na rastanku.

Rat se je svršio. Begino je imanje rapidno napredovalo. Kosta Borenović nije se više ni vratio a skorih se dana navršilo 19 godina kako je u rat otišao. Njegova jedinica je do udaje dorasla i udala se za g. Vojislava Inđića šveštenika u Sanskom Mostu. Naravno kao i druge djevojke bez oca i majke.

Na dan vjenčanja, kada su kod parohijskog ureda u Sanskom Mostu, bračni par sa svjedocima potpisivali bračni zapisnik pokucao je na vrata Bego Mujić sa svežnjem i dukatima u ruci. Nakon pozdrava saopšti mladoj posljednju želju njezinoga oca i predade joj dukate. Svima su oči stale, kad viđaše, da mlada koja ne pamti ni oca ni majke — uzor poštenja jednoga muslimana — dobiva miraz od 143 velika dukata što u dinarima predstavlja veliku svotu novaca za koje niko nije znao. I ako je taj dan za bračni par u životu najsvečanji kao prvi dan proljeća mladosti, ipak su im kao i ostalim prisutnim suze padale kao kiša.

Kad su se zahvalili Begi na tolikoj dobroti i poštenju on im je odgovorio, da on ne zaslužuje tu hvalu nego uzvišeni Islam, koji ga je poučio o uzor poštenju i da se osjeća vrlo radosnim što je uspio izvršti taj amanet.

Ne treba nas čuditi, da je Begina imovina za vrijeme rata rapidno napredovala a još i danas napreduje jer čestiti Bego svakog ramazana redovito izračunava svoj imetak i dijeli zekat, a svojom obilnom sadakom pomaže okolnu sirotinju bez razlike vjere. Mi se možemo da dičimo i ponosimo sa ovakim muslimanima, koji treba da služe svima kao primjer.

Ovaj slučaj daje nam lijepu pouku da ispravan musliman uživa ugled i neograničeno povjerenje. i kod pripadnika drugih vjera. Čestiti Bego svojim poštenim i uzornim radom, doživio je u starim danima 70.-toj godini života, veliku Božju blagodat: Dobar imetak i četiri sina kao četiri krila.

Čestiti Bego sokole sivi
Naša zajednica Boga moli
Da te dugo godina poživi
Za primjer u djelima hajirli.

Bihać 5. XII. 1935.

Mumin Bajrić, imam.

SRESKO VAKUFSKO MEARIFSKO POVJERENSTVO U TREBINJU O DUBROVAČKOM IMAMU G. KORKUTU.

Džematski imam u Dubrovniku g. Derviš ef. Korkut potječe od ugledne travničke familije Korkuta, koja je našem narodu dala nekoliko učenih i opće zapaženih vjerskih i javnih radnika. U taj red časnih članova ove familije bez sumnje spada i dubrovački imam g. Derviš. Po svojoj naobrazbi spada među najprve džematske imame Kraljevine Jugoslavije. Pored muderriske kvalifikacije idžazetnamme posjeduje i diplomu priznatog teološkog fakulteta Džamiul-Ezhera u Kairu. Vrlo dobro vlada sa četiri strana jezika (arapski, turski, francuski i ruski). Saradnik je »Glasnika vrhovnog vjerskog starješinstva IVZ«. i drugih časopisa. Svojim društvenim ophođenjem i svojom pojavom odaje čovjeka lijepo vaspitanog i islamski odgojenog. U službi je do sada bio marljiv, pouzdan i uredan. Kao takovog ga poznaje ovo Povjerenstvo, a gornji podaci temelje se na zvaničnim ispravama sa kojima ovo povjerenstvo kao pretpostavljena vlast istoga raspolaže.

Da li su i u koliko su tačni navodi pomenutoga članka Vašega dopisnika o vršenju svih onih dužnosti džematskog imama koje bi g. Korkut imao vršiti, Povjerenstvo će po službenoj dužnasti provjeriti i ispitati i tome se opširnije izjasniti, ali zasad kategorički tvrdi, da g. Korkut ni kod nižih ni kod viših vjerskih vlasti ne uživa nikakvu protekciju niti ima kakvih naročitih beneficija.

Žalimo da su u Vašem cij. listu otštampate i ove rečenice Vašeg dopisnika: »Žalosno je da i ovakovih imama postoji u našoj sredini«, i »To je više nego sramota«. Ovo povjerenstvo kao kompetentna kontrolna vlast Imamata u Dubrovniku iz dosadašnjih opažanja može sasvim objektivno da dadne ovu ocjenu g. Korkutu: ovakav imam može da posluži samo na čast ne samo svojih džematlija, nego i čitave vjerske zajednice koju predstavlja u svom mjestu.

Zahvaljujemo Vam se g. uredniče na ustupljenom prostoru.

Trebinje dne 9. decembra 1935.

Predsjednik: Škaljić.

Uspjeh đaka Behram-begove medrese u Tuzli

Orašje, u Ramazanu.

Kao što svake godine, tako i ove pred Ramazani šerif raspustil su se đaci tuzlanske Behrambegove medrese da mubarek dane provedu kod svojih kuća.

Iz našeg mjesta pohađaju pomenutu medresu đaci: Džafić Sulejman i Drljača Ibrahim, koji su po svom dolasku rado se primili da uče Mukabelu u džamiji, te mnogi građani poslije ikjindije namaza rado slušaju ove đake, koji ugodnim i prijatnim glasom uče Kurani Azimušan.

Kako je uz Ramazan džamija odlično posjećena a naročito za vrijeme »Teravih namaza«, koja je dupkom puna pomenuti đaci, jedan jedne večeri a drugi druge večeri prelaze u mihrab i kao nizami klanjaju teravih namaz.

Budući da im je to prvi put, da stupaju u mihrab oni su obavili dužnost s odličnim uspjehom. Što je najinteresantnije, da su ti đaci u svojim mladim godinama otvorili klanjanje u svojstvu imama sa velikom sigurnošću.

Po svršenom klanjanju imam matičar Gorak Ibrahim ef iskazao je kratkim a dirljivim govorom veliko zadovoljstvo, da je u svojih 20 i nekoliko godina doživio, da njegovi bivši đaci u mektebu i osn. školi danas mogu ovako nešto učiniti, što je svakom natjeralo suze na oči.

Zatim poziva roditelje da vode brigu o svojoj djeci — najvećemu blagu — i da im se posveti najveća pažnja, jer da smo htjeli mogli smo i ranije ovako nešto doživjeti kao što smo večeras doživjeli.

Zasluga ovako lijepom uspjehu đaka ide svakako njenim muderrisima, koji koliko se vidi daju učenicima savremeno znanje i razvijaju u njima sposobnost, koje zahtijeva savremena škola.

Na tome im se trudu u ime građana najbolje zahvaljujem kao i našem Ibrahimu ef. Goroku koji je im je dao dobar temelj, a mladim imamima želim da i dalje ustraju na svom putu, da ga hajirli i bez prepreka završe te da danas sutra budu na diku i ponos svojim roditeljima a narodu i otadžbini od velike koristi.

Dulović Sulejman
brico.

GOSPODARSKE ODLUKE VLADE.

Ministarsko vijeće pod predsjedništvom g.dr. Milana Stojadinovića predsjednika Kr. vlade ,održalo je sjednicu dne 7. nov., od 17—19 sati ,na kojoj su rješavana tekuća resorna pitanja. Riješeno je između ostaloga.

1. Da na svečanom otkriću spomen svjetionika Blagopokojnom Viteškom Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju u Splitu Kr. vladu zastupa ministar g. Komnenović.
2. Da se donese uredba na prijedlog ministra pravde i ministra trgovine i industrije, odnosno prekida zastarjelosti zemljoradničkih mjenica.
3. Da se donese uredba na prijedlog ministarstva trgovine i industrije, da se karteli i slične ustanove stave pod državnu kontrolu.
4, Da se donese uredba na prijedlog ministra finansija o povlasticama hotelskoj industriji u cilju potpomaganja turizma, i
5. Da ministar pošta, telegrafa i telefona poduzme potrebne mjere za moderniziranje i usavršavanje telefonskog saobraćaja u zemlji.

IZRAČUNAVANJE RENTABILITETA.

Ministarstvo finansija uputilo je svim finansijskim ravnateljstvima i poreznim upravama raspis, u kome na osnovu predstavke udruženja bankovnih i osiguravajućih poduzeća daje nove objavljenje.

Ur. — Rado donosimo ovaj ispravak sreskog vakufskog povjerenstva u Trebinju i žalimo ,ako smo učinili kakvu nepravdu g. Korkutu. Iznijeli smo samo, što nam je naš dopisnik javio i molimo povjerenstvo, da ono sa svoje strane ispita navedene prigovore, koji su u odnosnom dopisu izneseni. Razumije se, da u tome mora biti obaviještena i naša javnost u interesu prestiža i ugleda vjerskog funkcionera, čiji je rad odnosnim dopisom podvrgnut oštroj kritici.

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA

Ramazan 1354. (1935)

Broj dana	Dan	December	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
16	Pet.	13	7	15	11	55	2	5	4	17	6	1	5	20
17	Sub.	14		16		55		5		18		2		20
18	Nedj.	15		17		55		6		18		2		21
19	Pon.	16		18		55		6		18		2		21
20	Utor.	17		19		56		6		18		2		22
21	Srij.	18		19		56		6		19		3		22
22	Čet.	19		20		57		7		19		3		23

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo br. 1600.
Broj 11., godina I., dne 13. decembra 1935.

MUSLIMANSKI RADNICI-CE I RAMAZAN.

Kod mnogih preduzeća gdje su muslimanski radnici-ce zaposleni ne dozvoljava im se da napuštaju posao za vrijeme iftara. Bilo bi poželjno a i humano od svih tih poslodavaca da prigodom Ramazana omoguće svojim radnicima i namještencima da za vrijeme iftara budu oslobođeni rada.

PREDAVANJE UZ DISKUSIJU

U nedjelju 15 ovog mjeseca u 11 sati prije podne održaće g. Miljenko Vidović u Narodnom pozorištu javno predavanje uz slobodnu diskusiju o temi: »NA PRAGU NOVOGA SVIJETA«. Ulaznica na predavanje je dobrovoljni prilog.

Iz „Mersameta“

NOVI VASIJET »MERHAMETA«.

Derviše hanuma Svrzo, rođ. Dženetić, cijeneći plemeniti i blagotvorni rad našega »Merhameta« oporučno je ovih dana poklonila društvu »Merhamet« jednu svoju kuću vrijednu oko Din. 150.000.—, naredivši, da se nakon njezine smrti od prihoda te kuće vrše izvjesni mešrutati a višak prihoda da se troši na redovite potrebe društva.

Uprava društva »Merhamet« u ime mnogobrojne sirotinje plemenitoj dobrotvorki najtoplije zahvaljuje sa željom, da joj Bog dž. š. podijeli dug i sretan život i da se i drugi u ovaj plemeniti gest ugledaju.

NOVI DOBROTVOR »MERHAMETA«.

Gosp. Dr. Mahmud Mehmedbašić, potpredsjednik glavnog odbora »Gajreta« uvidjevši potrebu i blagotvorni rad društva »Merhameta«,- uplatio je društvu 500 dinara i time je postao dobrotvor »Merhameta«.

Uprava »Merhameta« ovim se zahvaljuje gosp. Dru Mehmedbašiću na njegovoj pažnji i plemenitom djelu sa željom, da Bog dž. š. njemu i njegovoj cijenjenom familiji podijeli dug i sretan život i da se i drugi na ovaj plemeniti čin ugledaju.

PREDAVANJE »MERHAMETOVOG« PODODBORA NA VRATNIKU.

»Merhametov« kvartovski pododbor će na Vratniku u svojim prostorijama (zajedničke prostorije sa Streljačkom družinom) u subotu 14. decembra iza teravije namaza održati predavanje sa sijelom na koji se sva braća pozivaju. Predavanje će održati g. Hafiz Muhamed Pandža. Tema: »Merhamet« i samopomoć.

MEVLUD ŽENSKOG ODBORA »MERHAMETA«.

Ovogodišnji mevlud ženskog odbora »Merhameta« proučiće se u nedjelju dne 15. o. mj. iza teravije namaza u prostorijama novosagrađenog Gazi Husrevbegova mekteba u Sagrđijama ulici (ćošak Ćemerline). Tom će se prilikom proučiti i tevhid za umrle dobrotvore i dobrotvorke »Merhameta«.

Poznato je, da sve priredbe vrijednog ženskog odbora »Merhameta« uvijek vrlo dobro uspijevaju, a naročito vrlo dobro uspije njihov godišnji mevlud i tkogod je imao prilike da tome prisustvuje, svak je odnio vrlo dobar utisak i neće nikada propustiti da ovu lijepu svečanost ne posjeti.

Ženski odbor »Merhameta« ovim poziva sve članice i prijateljice društva, da izvole prisustvovati učenju mevluda, koji će se proučiti 15. decembra iza teravije namaza u novosagrađenom Gazi Husrevbegovom mektebu, Sagrđije (ćošak Ćemerline ulice). Tko nije dobio posebnoga poziva, neka ovo smatra pozivom.

Da li dijete može biti imam?

Prvu večer ramazana klanjao sam jaciju i teraviju u džamiji u Huseinkapetanovoj ulici (Širokači) i ne malo sam se iznenadio kad sam vidio ko je imam. Imam je jedan petnaestgodišnji dječak, koji ni po dobu ni po sposobnosti nije sposoban da bude imam, jer krivo uči i pogriješio je na dva tri mjesta. Uz to što je najglavnije nema povjerenja đemata a meni koliko je poznato imam može biti samo onaj koji uživa povjerenje đemata. O tome da nema povjerenja đematlija, uvjerio sam se po izlasku iz đamije, jer sam vidio da đematlije u čudu jedan drugoga pitaju: »Ko nam postavi dijete za imama?« Drugu večer sam došao da vidim jeli isti imam i uvjerio sam se da jest, ali ni polovicu đemata nije bilo u džamiji. Upitao sam jednog đematliju ko je taj dječak i ko ga je postavio za imama, a on mi reče, da je to sin jednog hadžije iz komšiluka, i da ga je on postavio ne pitajući đemata. A valjda da mu sin izgleda pametniji zamotao mu je bijelu ahmediju.

Poštovani gosp. ured. molim Vas da preko Vašeg cijenjenog lista apelujete na nadležne da povedu o tome računa.

Zahvaljujem na ustupljenom prostoru uz mahsuz selam

P. H.

Ur. Iznosimo ovu bilješku, koju nam je dostavio na uvrštenje jedan ugledni đematlija iz spomenute mahale bez ikakva komentara. Dužnost je mjerodavnih da to ispitaju.

Iz „Hurijeta“

Kao svake godine uz Ramazan tako i ove godine u društvu »Hurijet« održavaju se poučna predavanja iz svih grana znanosti. Dosada su održali predavanja i to:

1) g. Muhamed ef Pandža: »Jačanje privrednih redova«; 2) g. Ljubunčić Hasan: »O zadrugarstvu«; 3) g. Besim Korkut: »Pojava Islama, njegovo širenje i ostvarenje prvih Islamskih država; 4) g. Ing. Mehmedalija Jalovčić: »O područja privredi«.

Pored ovih najavili su predavanje gg: 1) g. Hamid Dizdar: »Umjetnost B. H. muslimana«; 2) Dr. Šaćir Sikirić: »O toleranciji Islama«; 3) Muhamed ef Tufo: »O zajedničkom pomaganju«; 4) Dr. Simeun Grüner: »Higijena«; 5) H. Mehmed ef Handžić: »Nauka i vjera«; 6) Enver ef Muftić: »Crtice iz Indije«; 7) Šefkija Bubić: »O zadrugarstvu«; 8) Osman ef Sokolović: »Trgovina i zanatstvo«; 9) Bekir Omersoftić: »Glavni elementi za privredni razvitak«; 10) Dr. Salih Tatarević: »O individualnoj i socijalnoj njezi zuba kod djece«.

Sva održana predavanja su pažljivo saslušana a poslije predavanja prisutni su uzeli učešća u diskusiji.

2.

U četvrtak na večer 5. ov. mj. proučen je u društvenim prostorijama mevlud, koji je priredio ženski odbor »Hurijeta«. Prostorije su bile dupke pune. Prije predavanja prisutne je pozdravila pretsjednica Hajrija h. Biserović. Mevlud je učio Hafiz Bahrija Mulabdić.

Iza mevluda održala je predavanje o Hurijetu Zekija h. Omersoftić. Na mevludu se je upisao veliki broj članica.

3.

Odbor društva Hurijet namjerava organizovati zanatsko-trgovački tečaj. Svrha je tečaju, da zanatlije i trgovci steknu savremenu teorijsko praktično naobrazbu. Tečaj bi se sastojao iz dva dijela: pripremnog i produžnog, a oba bi trajala po 6 nedelja. U tečajevima bi se predavalo: srpsko-hrvatski jezik, račun i nauka o trgovini sa poslovnim zakonodavstvom.

Uredno pohađanje u tečaju, disciplinu i sl. propisaće odbor »Hurijeta« posebnim pravilnikom.

Posjetioci tečaja moraju biti pismeni. Čim se najavi dovoljan broj članova odmah će pristupiti održavanju ovih tečajeva.

Iscrpnije informacije mogu se dobiti u društvenoj kancelariji svaki dan od 10—15 časova kod društvenog poslovođe.

Odbor.

G. Abduzaimović Enver o temi „Šta koči naš napredak“

U nedjelju dne 8. o. mj. u 8 sati na večer održao je u prostorijama uglednog društva »Hurijet« predavanje g. Enver Abduzamović o temi »Šta koči naš napredak.«

Predavač u svom predavanju iznosi najvidnije zapreke našega napretka podvlačeći kao jednu od najglavnijih, nedostatak socijalnih osjećaja i međusobnog povjerenja kod nas muslimana. Povjerenje treba u naš život povratiti i treba da se međusobno pomažemo. Ne samo da treba potpomagati one uboge i potrebne, nego mi trebamo svi zajednički pružiti pomoć onima koji su jedini u ovo teško vrijeme izvor naše ekonomske snage, a to su naši trgovci i zanatlije.

Ekonomsko stanje svake zajednice je uslov razvoja njenog, a ekonomski nazadak je propast duha, propast vjerskih načela. Preživljavajući današnju ekonomsku krizu prisiljeni smo da čitamo lekciju koju nam ovo vrijeme pruža, te da iz nje stvaramo ispravne temelje na kojima će biti postavljen naš socijalno-ekonomski život u budućnosti a o kojima će zavisiti kako materijalni tako i duhovni produktivitet naše islamske zajednice.

Sve religije napredovaše, dignuše se i opet ostadoše pri svojim svetim knjigama i svaki je svojim zadovoljan, a međutim kod nas se uvriježilo pogrešno mišljenje, da ne možemo krenuti napred ako ne zaobiđemo vjerske obaveze dok nas same vjerske dužnosti upućuju na najaktivniji rad na svakom polju. Jedini put ka našem boljem napretku jeste: požrtvovani rad, međusobno bratstvo potpomaganje, čvrsto povjerenje i živo organizovanje na bazi trezvenih ideja. To nam nalaže naš uzvišeni Islam. I jedini naš spasioc je puna predanost najsavremenijoj vjeri Islamu i puna vjera u kolektivni rad na kome Islam bazira čitav socijalni život.

Mladi predavač završavajući predavanje veli: Kada budemo mogli konstatovati da smo organizovana i bogata sredina, da se je naš duhovni i materijalni produktivtet uzdigao na visoki stepen, da ni najjači ekonomski udarci ne mogu razbiti kompaktnost naše zajednice, onda možemo reći da smo uklonili kočnice našega napretka.

Prostorije su bile dupkom pune, te se je moglo zapaziti veliki broj kako naših uglednih obrtnika tako i naših intelektualaca. Predavanje je veoma pažljivo saslušano i na koncu burno pozdravljeno od svih prisutnih.

Ispred »Hurijeta« predavaču se zahvalio g. Misirlić.

UPOZORENJE POREZNIM OBVEZNICIMA.

Porezno odjeljenje ministarstva financija naredilo je svim poreznim vlastima, da općim javnim pozivom upozore porezne obveznike tečevine, posebnog poreznog dodatka poreza na poslovni promet, poreza na neženje i poreza na luksus, da podnesu porezne prijave za 1936. godinu tokom mjeseca januara.

OSIGURANJE TRGOVACA.

Trgovinsko-industrijska komora u Zagrebu primila je ovih dana stručni elaborat o pitanju osiguranja trgovaca iz pera g. Radovana Matijašića, direktora Središnjeg ureda za osiguranje radnika. Ova rasprava prikazuje cijelo pitanje osiguranje trgovaca sa svih gledišta, o kojima bi naši trgovci morali da dadu odgovor. Komora će štampati ovu raspravu, te ju izdati u formi jedne publikacije i staviti ju na raspolaganje svim komorama i interesiranim trgovačkim organizacijama u zemlji.

Starom Sarajevu na rastanku

Podno pustog starca Trebevića,
Uz Miljacku rjeku desno, ljevo,
Kao jato bijelih golubića,
Podiglo se šeher Sarajevo,

Okruženo divnim brežuljcima,
Gdje su kuće marnih muslimana.
Načičkane demir pendžerima,
Okićene rodnim lozicama.

A u srjedi s tisuću dućana
Kao alem divna je Čaršija,
I u njojzi jabuka zlaćana,
Gazi Husrev-begova džamija.

I medresa, sahat kula vita
I bezistan, dvori kiraethane,
I još dalje tvrđa ponosita.
Okle vidik puca na sve strane.

I sve dalje ponosne munare,
Gdje mujezin sabah zoru javlja,
Muslimane zove mlade, stare,
Hora prat se, jer klanjati valja.

Zato stranci toliki dolaze
Da se tebi Sarajevo dive,
Po čaršiji svuda obilaze,
Penju ti se na gudure sive.

Na sve strane snimaju te, rišu,
I kupuju raritete tvoje,
I o tebi mnoge knjige pišu
Dično, slavno, Sarajevo moje!

I Francuzi, Englezi i Njemci,
Talijani i Madžari boli,
Norvežani, Česi i Slovenci,
Svako tebe, Sarajevo voli!

Al na žalost gube ti se čari,
Novo vrijeme sa zemlje ih briše,
Za starine malo tko još mari,
Drukčim dahom danaske se diše.

Ruše tvoje jablanove vite,
Groblja, kuće, vrtove i gaje,
Da poravne staze kamenite,
Zaborave na stare predaje.

Skidaju ti demirli pendžere,
Gdje se nekoč tajno uzdisalo,
Novo ruho po tebi se stere
Bistre česme nestaju pomalo.

Kidaju ti lomače[1] sa zida,
Da ima više zagušljiva dima,
I prašine do jutarnjeg vida[2])
Od autinog smrdljivog benzina.

Gdje se nekoč teferič je đavo,
Sad se kuće trokatnice koče,
Uz njih tramvaj leti kao đavo
Željeznica, fićuka, sopoće.

Iskrčiše i cvjetne šljivike
Gdje se ljeti divno plandovalo
Uz poj defa, zvuka harmonike
Hitro kolo složno poigralo.

Al prošli su tvoji čari davno
Ja te ljubim ipak srca žarom,
Ma ti nisi više ovo slavno
Moje milo Sarajevo staro.

A kad umrem neka grob mi resi
To mirisno šarno cvjeće tvoje,
Nek se po njem biser rosa krjesi,
Nek ga grije ovo sunce tvoje.

Spjevao

Rudolf barun Maldini.

[1]) vinova loza.
[2]) dana.

Peti maj

Peti maj 1935. pokazao je da viša polovica naše braće nije se dala ni zavesti ni zastrašiti, te da se fašizam našem narodu ne može ni silom nametnuti. Da su ti izbori ispali onako kako je to želila vlada koja ih je provodila, sigurno je da bi se naš državni brod nasukao i da bi se s nama kao brodolomcima moglo desiti ono što je najgore, da se spašavamo onako kako koji znamo kao i svaki utopljenik koji se za slamku hvata ne birajući onog koji ga spasava. Izbori su na smrt osudili politiku Jeftićeve vlade koja bi i inače počinila samoubijstvo.

Vlada doktora Stojadinovića došla je u zadnji čas da preuzme kormilo državnog broda i da ga privede u luku mira i pristanište tišine. Ona ima da popusti ventilje na onoj strani gdje bi moglo doći do eksplozije, a na drugoj da liječi one koji su obolili od morske bolesti stuge i nesvjestice. Prema tome zadaća je ove vlade osobito važna i časna.

Ustavni spor u našoj državi vodi se u glavnom između najjačih naših plemena Srba i Hrvata čije se interesne sfere najviše križaju. Sa tim sporom Slovenci i Bosanci nisu suviše vezani.

Slovenija je na periferiji naše države. Slovenci su kompaktni u svojoj pokrajini i nisu izmješani sa drugim vjerama i plemenima. Pored toga oni govore jednim dialektom kojeg teško razumiju drugi dijelovi našeg naroda. Sve to omogućilo je Slovencima da stvarno ostanu samostalni u svojoj užoj domovini labavo vezani za kruti centralizam koji im opet pogoduje da se plasiraju i u drugim krajevima prostrane Jugoslavije. Zbog toga Slovenija je i mogla da postane težište jugoslavenskog nacionalizma i glavna kula naših Pogorelaca.

Što se tiče Bosne i bosanaca, boju i ton njihovoj politici daju muslimani, kao najahtohtoniji elemenat toga kraja, koji je u sebi sačuvao najčistije rasne osobine južnih Slavena.

Turci su bili najtolerantniji osvajači prema drugim vjerama i narodama. Njihova osvajačka politika težila je više, da pomoću državnog prozelicionizma proširi Islam u osvojenim krajevima, nego da osigura trajno političko gospodstvo nad njima. Oni koji su prelazili na islamsku vjeru dobivali su viša prava od rođenih Turaka od čega je i došla poslovica poturica gori od Turčina. U mjesto Turaka da su Nijemci bili ti koji su osvojili Balkan, sudbina našega naroda bila bi mnogo crnija, a lice evropske karte posve drukčije. Što se to nije dogodilo treba zahvaliti Turcima i njihovim najpouzdanijim ratnicima prema zapadu, Bošnjacima muslimanske vjere a najčistije slavenske rase. Muslimani Bošnjaci bili su ti koji su sa svojom krvlju spasili Balkan od germanizacije pa time najviše zadužili upravo one južne Slavene koji tvore našu državu Jugoslaviju.

U doba najbujnijeg procvata velikog turskog carstva, i rasna snaga bosanskih muslimana došla je do naj punijeg izražaja. Najvećeg turskog državnika velikog vezira Mehmed pašu Sokolovića koji je obnovio i srpsku patrijaršiju, dali su muslimani-Bošnjaci. Za velike zasluge koje su oni učinili svojim osvajačima. Turci su im se odužili na taj način što su ih ostavili povlaštenim staležima i vladajućim elementom u njihovoj domovini Bosni i Hercegovini. Bošnjaci muslimani direktni su potomci Bosanske vlastele bogumilske vjere, koja je i ranije vladala u ovim krajevima, pa su naslijeđenu vlast i gospodstvo svojih pradjedova sačuvali i pod silnim turskim carstvom, primivši Islam kao zvaničnu vjeru teokratske turske države. Prema muslimanima Bosne i Hercegovine Turci su se ponašali više kao protektori nego kao okupatori. Povlačenjem Turaka iz ovih krajeva, počela je da se gasi i zvijezda bosanskih muslimana. Sticajem objektivnih okolnosti i subjektivnih uslova iz novih vremena, njihova politička vlast prešla je na Švabe pod kojima je i njihovo gospodstvo počelo da se gubi. Premda je Austrija radi svojih izvjesnih računa pokazivala dosta takta i obzira prema nama muslimanima kao legitimnim gospodarima Hercegovine mi nikad nismo zaboravili ono, što smo zbog nje pretrpjeli, pa smo imali najviše razloga da pozdravimo njenu propast, u nadi da će i za nas osvanuti bolji dani. U najnovije doba pod demokratskim režimom naše mlade države iščeznuo je i zadnji ostatak feudalnih dobara nas muslimana u korist naše braće sa sela. Na taj neminovni tok sudbine mi se ne žalimo i ako smo oštećeni mnogo. I pored toga mi spadamo u red najlojalnijih državljana prema ovoj državi. U ustavnom sporu Srba i Hrvata, naši su zahtjevi najskromniji. Mi sebe i ne smatramo njihovim partnerima. Svi naši zahtjevi kreću se u okviru naše uže domovine Bosne i Hercegovine. Iz tog regonalnog okvira oni ne izlaze ni ondje gdje bi imali puno zakonito pravo, a kamoli da bi prešli na onaj osjetljivi teren na kojem bi mogli povrijediti prestiž Srbijanaca kojima pripada najviše zasluga u aktu našeg političkog ujedinjenja. Od svega što mi muslimani Bosne i Hercegovine tražimo na prvo mjesto dolazi priznanje onih historijskih zasluga naših koje su koristile mnogo da se izvjesna plemena sada ujedinjenih južnih Slavena ne otuđe od svoje narodnosti što bi moglo osujetiti sve njihove nacionalne ideale, te uvažavanje naše slavne prošlosti u našoj užoj domovini na pose.

Kako se vidi mi tražimo samo ono najosnovnije pravo koje pripada svima državljanima pa čak i nacionalnim manjinama u svima pravnim državama.

Naša uža domovina dovoljno je bogata da bi pod ravnopravnim uslovima mogla obezbijediti sve domaće sinove svoje. Da bi ta ravnopravnost našla svoju primjenu i u praksi, potrebno je decentralizirati državne vlasti i zavesti sistem najširih samouprava ne samo lokalnih nego i pokrajinskih što je u interesima i same vlade. U tom pogledu mi bi se zadovoljili i sa onim što smo u zadnje doba uživali i pod tuđom državom. U centralnoj državnoj upravi nama je dovoljno imati samo jednog predstavnika koji bi budno pazio da se ne bi proturilo nešto što bi moglo dovesti u pitanje našu ravnopravnost u nekoj oblasti našeg života. Samo taj predstavnik morao bi biti čovjek u kojeg mi imamo povjerenje kao sada.

U pitanju vjere i njene organizacije pak naša sloboda ne bi trebala da trpi nikakvog ograničenja niti ičijeg uplitanja sa strane što će svakako sa novim zakonom IVZ. biti potpuno osigurano.

U kratko nama muslimanima treba dati sve ono što je potrebno da i mi osjetimo ono prijatno i blagorodno zadovoljstvo slobodnog domaćina na slobodnom domu. Time bi bili likvidirani svi naši sporovi i uklonjeni svi preponi koji smetaju našem stapanju u jednu nacionalnu cjelinu prožeta jednakim patriotizmom.

Sve to što treba da se dade nama muslimanima, ne smije se tretirati kao neka velikodušna milostinja koja uzdiže onog koji daje a ponizuje onog koji prima. Na sve to mi imamo puno pravo i kao ljudi i kao lojalni državljani, i kao rođeni sinovi ove grude natopljene krvlju i stvorene od mesa i kostiju naših izginulih pradjedova koji su i bili njeni pravi gospodari.

Što se tiče prepornih odnosa između Srba i Hrvata, mi muslimani bili bi najsretniji kada bi se oni sredili jedanput za uvjek na obostrano zadovoljstvo, pa i pod cijenu udovoljavanja svima opravdanim zahtjevima Hrvata u njihovim legitimnim granicama. Ni u kojem slučaju mi ne bi pristali da se naša uža domovina Bosna i Hercegovina cijepa kao predmet za podkusurivanje prepornih računa između Srba i Hrvata.

Bosna i Hercegovina u svima svojim historijskim granicama treba da bude kao jedna cjelina okupljena oko svoga duhovnog i kulturnog središta Sarajeva a privržena svojoj prestolnici Beogradu kao mjesec našeg planetarnog sistema.

Unutarnje pitanje naše države ako bi se riješilo na ovaj način, siguran sam da bi simpatije muslimana prešle na stranu Srba.

Da upotpunimo svoju misao.

Za očuvanje teritorijalne cjeline naše države za konačno ostvarenje jugoslavenskog nacionalnog jedanstva našeg naroda pored postojećeg političkog, za napredak i blagostanje sviju nas, potrebno je riješiti sve naše sporove, i pitanje naše države definitivno skinuti sa dnevnog reda u navedenom smislu.

Dosadašnja politika kako unitarista tako i jugoslavenskih nacionalnih utopista a da i ne govorimo o pokušaju omraženih fašista — zamoriti, savladati i na kapitulaciju prisiliti svoga protivnika — pokazalo se je ne samo loša nego i štetna. To bi nas prije razjedinilo nego ujedinilo. Na 5. maja 1935. mi smo bili dalje jedni od drugih, nego prije 17 godina na 1. decembra 1918. Ta stvarnost neka nam otvori oči. Ta gorka iskustva neka posluže kao korisne pouke svima.

Experientia est optimo rerum magistra.

Politička mudrost zahtjeva, da na osnovu tih iskustvom potkrepljenih pouka pristupimo prečišćavanju naših odnosa brzo i odlučno. Dosta je bilo eksperimentisanja sa utopijama. Trebamo se pomiriti sa istinom, pa bila nam ona prijatna ili odvratna. Inicijativa u tome pravcu bolje je da dođe iz Beograda nego iz Zagreba. Jugoslavenska Radikalna zajednica i njena vlada u ovom času najpozvanija je i najpodesnija za to.

E. Bulbulović.

POSLJEDICE ZABRANE IZVOZA MEKINJA.

Javili smo prije mjesec dana, da su privredne ustanove na području Vojvodine tražile od ministarstva poljoprivrede povlačenje odnosno preinačenje odredbe o zabrani izvoza mekinja i rezanaca šećerne repe. Pošto ovome traženju nije udovoljeno novosadska Trg. Komora je provela anketu i od svih većih mlinskih poduzeća dobila obavještenje, da je u mekinjama nastupila tolika hiperprodukcija, da je ugroženo poslovanje mlinova. Pošto u Vojvodini ima 60% cjelokupne mlinske industrije, bilo bi u slučaju ponovnog odobrenja izvoza dovoljna količina za domaću potrebu u svim glavnim svinjogojstvenim pokrajinama t. j. u Bačkoj, Banatu i Srbiji. Uz ovakove prilike kroje se cijene ne samo mekinjama, već i brašnu, a radi zabrane izvoza šteti i naša trgovinska bilanca.

HAJVAN U MUSLIMANSKOM GROBLJU NA BUDAKOVIĆIMA.

Redovno svakog dana od kako se je pokosila trava u groblju na Budakovićima pase od 5—20 komada stoke koja uništava nasade.

Hajvan je nekog Sulje Ćorovića, koji se bavi prodajom mesa, a groblje mu je za tu svrhu izdao Ibrahim Uzunović zakupnik groblja. Ovo je više puta uzalud prijavljivano. Vakufsko-mearifsko povjerenstvo bi trebalo zabraniti ovim putem uništavanje nasada.

Susjedi ovoga groblja očekuju od Vakufsko-mearifskog povjerenstva, hitno riješenje o zabrani.

IZJAVA.

Na članak u »Islamskom Glasu« od 6. o. mj., broj 10, u kome se govori o mom putovanju po Krajini osjećam potrebu, da izjavim, da iz konvikta »Narodne Uzdanice« nije bio ni jedan pitomac isključen zbog nacionalnog opredjeljenja, i meni je žao, što je neko iz mojih predavanja donio onaj krivi zaključak.

U Sarajevu 11. XII. 1935.

H. Ali ef. Aganović, s. r.

OBJAVA.

Ovim putem objavljujem cij. putnicima do znanja, da sam ponovno otvorio i renovirao lokal za kafanu i prenoćište u Kralja Petra ul. 58.

Cijene umjerene, posluga tačna. Molim za što veći posjet.

Salih Bunić, Sarajevo.

Uzroci iseljavanja muslimana iz Sandžaka

Tužna je istorija muslimana u Sandžaku. Njih je snalazila nesreća iz nesreće. Tuđin je bio za sve nas podjednako svirep, i to baš je trebalo da bude najjači potsrek zbliženju jednokrvne braće. Mnogi su nagomilani gnjev prema neprijatelju izlili na svoga, mjesto da se u slobodi zajednički uzmu pod ruku. To je bilo za vrijeme sveopšteg meteža, te radi toga nije to baš za veliku osudu. Ali je za osudu što se i danas to događa jer nije rijedak slučaj prisvojanja imanja na nedozvoljen način. Kod nas, u beranskoj okolini, nije bilo velikih posjednika, tek se toliko imalo kako se mogla zarađivati kora hljeba na pošten način, ali i to dosta oskudno. I to je uskraćeno. Od pojedinih neodgovornih rastrljivaca nije ostao na miru ni siromah ni bogalj. Takvi pojedinci uživaju kad prkose selu, srećni su kad mogu što više da ograniče slobodu sela. Jedan je od takvih Golub iz sela Zagrađa. Svojevoljno je poorao (razorao) ispašu sela Donje Vrbice, pa mu je i to bilo malo, te se spustio u selo i prisvojio imanje Kalema Hadrovića, jednog siromaha kojemu je još trebalo dati, a ne oduzeti. Kalem se poskitao od nemila do nedraga, postao je vječiti najamnik za koru hljeba, pa kad bi i toga bilo uvijek. Drugi ga za sevap odjevaju, a naš Goluban, ćurak preko ramena, pa ko mu šta sme i reći. Ipak bilo je i parničenja, ali bez uspjeha: »Šta će zemlja »hadalju«. Pošto ne može čisto da govori, po mišljenju takvih, kako može on imati svojinu! Da hoće da prodru u dušu takvog, uvjerili bi se da je ona osjetljiva i kod mutavca (mucavca). Kako je žalosno kad Golub trese Kalemovu baštu, a on izdaleka čezne, gleda i plače mucajući tužne riječi. Preko cijelog ljeta nesmije ni da se dotakne svog vlastitog ploda. Jedna bašta može da rodi oko petnaest tovara šljiva, ali njemu nema od toga ni okusiti. Ima još i težih slučajeva, ali pustimo ih kraju.

Želio sam da konačim kod Murata Višnjića u selu Crnišu. Primičem se njegovom stanu. Pojaviše se dvije tri bijedne kolibe. Samo po čistoći okolo jedne moglo se naslutiti da je to njegovo sklonište. Zovnem. Izađe čovjek. Pitamo se. Ja zaželim konak. On se iznenadi i nekako nehotice pokaza rukom govoreći: »Tu ja živim, bolje nemam«. »Baš takve i posjećujem«, rekoh mu ja. Sinu mu radost u licu, zasjaše mu se oči, kao da sam mu mogao nešto biti od pomoći. Na ulazu u stan sagnem se duboko, pa opet strahujem da me ne dokuči gornji prag od vrata. Tavanica mi tare pleća, ostalo što da pričam.

»Fala ti što si došao! No se hoćeš vala napatiti. Tek đe mi vijek, dako i ti preturiš ovu noć, pa tako kako je«. Poslije dužeg razgovora poče mi pričati: »Da mi je znati da nam je ovo od starijih, barem se ne bih mučio ni nadao. A ovako, sve što sam s mojim sinovima zaradio, sve sam utrošio ne bih li barem što god dobio od imanja. Kazivali su mi da je došlo rešenje, a predsednik sve pod koleno. Sad sam se istrugao, porodica sve pretegla, ne znam ni gdje mi je glava«. Upitam ga kako mu je oduzeto imanje. On uzdahnu i nastavi da priča: »Zamerio se kmet jednome ovde od njegovih, pa da ga ne bi ovaj tužio sudu, on nešto s predsednikom šuš, šuš, te jednoga dana dovedoše onoga s njegovom porodicom, a mene vikaše: »Preko vrata!« O, kako to po Bogu ljudi! Oni ti mi viknuše sprdajući se. »Ako ti se kriva, a ti apelira!« Zemlja mi nije bila podijeljena s bratom, pa eto, kažu, da je sva bila moga brata. Tako sam ja ostao golija šaka, ovdje na ovo malo jurtine s ovo moje pizgora«.

Malo je njih koji smiju pričati o takvim stvarima, pogotovu ako ih neko pita.

Za mnoga mjesta rekli biste: »Tu nije nikad muslimanska noga kročila«, a tu su bili najnapredniji muslimani ovih krajeva, koji su i državi i drugim valjali. Sada su baš ta mjesta postala strašilo za sve ostale. Jedno od takvih mjesta je Zješnica. Tu su živjeli Čolovići. Oni su pod pritiskom neodgovornih elemenata morali to dati poštozašto, samo da iznesu glavu i dali se u svijet. Nekoliko godina žive u Delimeđama. To su mesto kupili, ili bolje rečeno oteli nekoliko Kuča i poslije se zagrozili osobito najbližim selima Tucanju i Godočelju.

Jedan od tih ubio je i neprežaljenog rahmetli Galjana Kršića. Taj isti Zarija Kuč, komu je Galjan spasio život, privio mu rane, držao ga sakrivena od neprijatelja, koji ga je mogao uhvatiti onako opasno ranjena, poslije toga izbavio ga vječite robije, ubio je svoga dobrotvora. Dobrota Galjanova ubila je njega.

Dopisnik »Politike« bio je nepravičan prema mrtvom Galjanu. On je naveo neistinit razlog zbog kojeg je Zarija ubio Galjana. On je izjavio u »Politici« od 6. V. 1934. godine da je Zarija ubio Galjana radi toga što je Galjan Zarijinu ženu dao jednome »Turčinu«, koji ju je odveo u Tursku, dok je Zarija bio u zatvoru. A žena Zarijina se kako narod kaže slaznula sa svojim slugom i pobjegla s njim u hajduke (komite), te Galjan nije imao nikakve veze s njome i s njenom nepromišljenošću, no je bio osjetljiv na svaki nezgodan događaj, osobito ako bi se ticalo njegove opštine. Takva uskogrudnost od strane jednog dopisnika veoma začuđuje.

Zarijin brat, Miloš Kuč, zarekao se da će osvetiti svoga brata, koji mu je nesrećno svršio u zasjedi. Pođe li za rukom i ovome Kuču da nam ugasi još jedinu svjetiljku u tom kraju, Ševkiju Kršića, sadanjeg pretsednika, onda ne bi imalo nikakve sile da spriječi iseljavanje. Previše strepim da će se njegova namjera ispuniti, jer je ljetos porušen Galjanov spomenik, koji je Šefkija podigao.

U Lješnići su po izgrevu sunca poginuli dva Hadrovića, kiradžije. To mjesto je na putu za Bijelo Polje, te su siromasi tjerali šticu za Bijelo Polje. Sutradan po pogibiji izlio je duševni bol stari roditelj (Zohto Hadrović) nad raskomadanim sinom: »Sine, nijesi mi poginuo na rđavštinu. Nijesi nikom ni vodu natrunio. Pošao si da što zaradiš, da bi izdržao tvog starog oca. Šta će tvoj nekadri otac bez tebe?«

Tude se musliman mora da pretevdili (preruši) kad hoće da prođe, pa makar to bilo usred dana. U blizini toga sela je Jaštak (klisura). Tu mnoge puste kape ostaju a nemoćnim se kosti prelamaju. Tu se pojavljaju zlikovci iz plemena Šćekića sa sela Babina. Oni su danju napali Desta Agovića, jednog nesretnika, koji je nosio na leđima jednu korpu trešanja, kako bi mogao popraviti srpove za žetvu. Tukli su ga drvljem i kamenjem. Smatrajući da su ga usmrtili, otišli su. Oni su ga dobro poznavali, što on nije mogao svaki put da ostavi svoj rad, pa da radi njima. Omašili su se. Šćekići su javno napali: Šefta Huremovića, Spaha Kožara i Meljka Hadrovića. To je bilo na pazarni dan izjutra u Grocu. U taj mah je naišao Idriz Šabotić u koga je bila državna puška. On se poznavao s njima. Lijepo ih je zamolio da ne ometaju ljude na putu ni krive ni dužne. Oni su iskoristili poznanstvo. Poveli su pomirljiv razgovor s njim. On je imao povjerenja u njih i nije se nadao da će oni na njega izliti neopravdan gnjev. Oni su iznenada najedamput navalili na njega, dali mu pušku, ispalili jedan metak, da bi kod suda bili nevini. Pošto su ga raspljeskali, pušku su mu bacili na put. Idriz je otišao onako krvav u Beranski srez.

U Petničkoj opštini poginuli su u 1914. godini tri narodne vođe, tri najuglednija čovjeka, a za neznatnije se i ne vodi računa. Koliko ih samo za vrijeme izvjesnih dana, na putu od Berana vraćajući se kući, dođe izranjavljena tijela iscijepkanog mesa na glavi od ploča iz busija — to srce razdire.

Zadete li po selima, naći ćete udešenih sobnih vrata i sa po dva drvena mandala pored kjučanice. Upitate li ih zašto to, dobijete odgovor: »Koliko smo puta nekog noću otjerali s vrata trakarajući s kutijom od duhana po sjekiri, da bi mislio napadač da je to puška«. Pokušate li da im govorite o boljim danima, oni glavom odmahnu.

U čitavom tom kraju ni danas se nema čustih pojmova o vjeri i narodnosti. To sam primjetio i kod školovanih ljudi, učitelja osnovnih škola i drugih činovnika, već i da ne govorim o neškolovanim. Često se i danas čuje kršćanin, Crnogorac, kako se diči i hvali kad ožalosti »Turčina«, svog brata po krvi i jeziku. Nije li ovo sramota za prosvjećene ljude? Učitelji osnovnih škola ne odgovaraju svom pozivu. Nema nijednog da je održao ma kakvo predavanje. Za njih je ta okolina mrtva, preziru je. Nije čudo što djeca zbog takvih učitelja hlade od škole. Vjeroučitelja uopšte nema. Prut je za djecu sva sposobnost tih učitelja. Naročito se u tomu ističe Milan Perović, učitelj u Trpezima već deset godina. On je tu surovost prema djeci prenio i na ljude. U čitavom tom selu nema lica koje ga voli, a niti učo koga voli. Ako njega ko voli, voli ga od straha. Ma koliko se on pravio i ma koliko izgledao opasan, on nije bio štetan za tu okolinu, ali otkako se tu okućio, otkako je kupio imanje, on je presudan za tu okolinu, za taj čitav kraj. Njemu je malo to zemlje! On želi da preuzme cijelo selo. Što njegove prijetnje ne čine, to čine njegove svinje hrnjkajući svuda. Po muslimanskim vrtovima zabavija se krmača sa svojim prasićima, a kad podrastu, onda produže u seosko groblje i rovikaju ga do volje. Zlo gledati seljaku, još gore zamoliti učitelja, i jedini mu je izlaz preko bijela svijeta. Zbog toga je Halem Skenderović, prvi komšija učiteljev, ljetos iselio, smatrajući da će bar igdje naći ljude koji će ga makar saslušati dok govori. A šta će ostali? Ako ko učitelju rekne nešto što mu ne godi, tome dijete ne svrši osnovnu školu, makar dotle i s odličnim uspjehom prolazilo. To je slučaj s djevojkom Halema Hodžića. Učitelj u Dahčoj Rijeci bio je čovječniji. On je kupio imanje, ali pošto se pokajao Kostića na iseljenje, učitelj je primio njega kao čifčiju na onom istom imanju, jer ko se pokaje pošto je prodao imanje, mora duplirati da bi ga povratio. Zato je naš Džanko Škrijelj sada čifčija.

Stariji ćutke prelaze preko toga. Pretpostavljeni zastupaju neki narodni zakon samo njima poznat. Izgleda da im godi iseljavanje muslimanskog dijela našega naroda i to potstiču svakojakim dosjetkama i postupcima. Agrar u Peći prošle je godine izjavio da će svima, koji žele da isele, dati za imanja koliko ko hoće, samo da bi se naselili neki doseljenici iz Albanije. Sve je bilo pohrlilo nadajući se da je došao kraj njihovim strepnjama i da je došao kraj njihovoj nevolji zbog siromaštine i vjerovali su da će se osloboditi nepravde koju neodgovorni ljudi čine. No hvala Bogu, našao se neko da povuče izjavu, pošto su se izvjesni okoristili kao popisnici potištenih. Taj je svijet sad kao obezglavljen. Za njega se ne misli da je uopšte osjetljiv. Navodim samo jedan jezovit slučaj koji se dogodio u selu Crnišu. Crnišani su više godina kako su mogli, zidali mekteb. Željeli su da im služi i mjesto džamije. Dovršili su ga 1933. g. Toga dana su seljani zadovoljno gledali svoj dugotrajni trud. Toga dana je bilo veliko zadovoljstvo. Mrak je te iste noći porušio njihovo zadovoljstvo. Čim se smrklo, još za vrijeme večere, osvijetlio je mekteb cijelo selo. Niko nije smio ni da iziđe plašeći se da nije to namama na gore poslijedice. Oni su primetili krivca, uvjerili se da je baš taj i tužili ga sudu. Kad je bio dan presude, bila je puna sudnica svjedoka i na strani Crnišana bilo je i pravoslavnih.

Zbog neopreznosti pozvanih iselio je skoro Ramo Šabotić iz sela Tucanja, koji je prilično živio i spadao je u imućnije. On mi je pričao da su Miloš i Milisav iz sela Babina došli sa svojim suplemenicima i načinili samovlasno vodenicu na Saitovom i Ramovom vodeničištu.Poveli su parnicu. Advokat je formalnosti radi došao da razgleda to mjesto na komu su Išekići podigli novu vodenicu, a stari jaz samo iščistili. Očigledno je bilo da se tu prije nalazila vodenica. Advokat primjećujući to, pitao je Rama koliko bi on morao izgubiti nadnica, kao da se jedino radi o kanalu a ne o cijelom kompleksu Ramove zemlje. Ramo je odgovorio da nije to stvar samo o vodenici, no je u pitanju njegova jedina zemlja pod vodom i da on ne želi da prodaje nadnicom svoje najbolje zemljište. Miloš i Milisav poletjeli su na njega sipajući strašne riječi i da će mu oni platiti na drugi način i dali se u potjeru za njim. Ramo je umakao.

Ja nijesam imao utješnu riječ za njega, poslije ovakog kazivanja. Svjedoka je dosta za svaku njegovu riječ. No nije samo to slučaj s njim, nego je cijelo selo u velikoj opasnosti od takvih napadača, koji pokušavaju da vrata razbiju. Kmet je toga sela zamolio narodnoga poslanika g. Zariju Joksimovića da se što više zauzme za njih i da njegovoj kmetiji da bar dvije puške kako bi mogli noću da stražare i da čuvaju poštene ljude od napadača koji su strah i trepet, a kako su vrata drvena lako mogu ispunjavati svoje zle namjere ti noćni dželati. Gospodin Zarija je poznat i kao prijatelj Galjanov, pa makar za njegovu ljubav nadamo se od njega vedrijim danima. On se počeo ozbiljno zauzimati za ove zanemarene. Često obilazi te krajeve i sluša od svakog narodne nevolje. Ako se ne priteče s mjesta u pomoć, poslije će biti kasno. A sad kojeg bilo da upitate reći će vam: »Bolje je gubiti se odavle i tražiti slobodu, makar se krepalo od gladi, no ovako živjeti«.

Oni se čude što država troši na prosvjećivanje muslimanske djece i za pojedine ustanove kao što je Velika medresa u Skoplju. Jeste za njih je to velika zagonetka, jer smatraju da ponašanja tih tamo činovnika potiču po naredbi sve starijih i starijih. Svojim blagim postupanjem i čovječnim držanjem počeo ih je uskoro razuvjeravati od te krive misli sudija Prvostepenoga suda u Beranama, gospodin Jelić. Počeli su ga nazivati njihovom majkom kao što su pravoslavni nazivali Mustafa pašu beogradskog. Ovaki su od koristi narodu, a pogotovu državi i njenom napretku. Stoga, ako se što prije ne priteče u pomoć tim pokolebanim, koji sada jedino nalaze utjehe u razgovoru kako će skoro natovariti svoju crkavicu, da se rano s proljeća, dok se gora ne zaodjene listom, otisnu nekud makar na putu i crkli s cijelom svojom porodicom. Pod dosadanjim okolnostima nemoguće je njima više tamo ostati. Ako im se sada ublaži nevolja, mi ćemo omladinci, kad stupimo u život, poći novim putem. Taj novi put nam je označio Onaj, koji je i život položio za dobro svoga naroda. Njegova veličina sastoji se osobito u tomu što je živio u intimnosti sa svojim narodom. On je putovao po najzabačenijim mjestima svoje države. Njegovo pronicljivo Oko uvidjelo je potrebe svoga naroda. On je bdio nad nama smišljajući kako da nam najbolje pomogne, i pomogao je. Osnovao je Veliku medresu specijalno za muslimane ovih krajeva i vezao ju za svoje besmrtno ime da i ona živi vječitim životom. On je učinio što niko nije prije Njega, prvo je dijelom dokazao da nam je pravi prijatelj, pa je to poslije potvrdio znamenitim riječima: »Javite muslimanima da od mene nemaju većeg prijatelja!« Ove su riječi odjeknule i van granica naše domovine. Ovim je riječima pridobio i muslimane okolnih država. Oni su se zaradovali što mi imamo takvog vladara, a kolika je naša radost koji smo pod njegovim okriljem! Osobito je naše veliko zadovoljstvo koji uživamo Njegova blagodat. On nam je pomoću svete kuće otvorio oči da radimo u duhu Njegovih ideja, da radimo na slozi i jedinstvu. Zato smo pozvani i zaduženi i to nam svima leži na srcu, zato nas srce boli i kao da se od njega svaki put otkine po jedno parčence kadgod koji prođe kroz Skoplje za Tursku.

Dobročinitelji našega naroda, ako volite svoj narod i osjećate topline u vašim srcima pomozite Sandžakliji, koji je najčišća grana našeg velikog jugoslavenskog stabla, pomozite mu da ostane na svojoj rođenoj grudi, jer je nacionalna šteta da gubimo naše ljude i da nam odlaze u neznanu tuđinu. Nastojte onemogućiti one elemente koji mute bratsku slogu i štete državnim interesima.

Hadrović Mahmud,
učenik VIII. razreda Velike medrese
Skoplje.

Jesi li podmirio pretplatu?

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

Da je Božji Poslanik htio da hilafet ostane među nevjernicima sigurno bi to bio rekao i Eusarijama, jer su oni bili jedna cjelina od koje se moglo očekivati da će i oni usvojiti pravo na hilafet. Eusarije su se uztezali da izraze vjernost i odanost hazreti Ebu-Bekiru i sukob se bio toliko zaoštrio, da je skoro moglo doći do rata.

Među uzrocima koji nas navode da ovaj kodis promatramo nekim tajnim nagovještavanjem da neke mjere jesu i riječi Božjeg Poslanika, koji je rekao: Najbolje je pokoljenje ovo Moje pokoljenje, zatim koji iza njega slijedi, a onda koji iza ovoga

LISTAK

Slikarstvo Omera Mujadžića

Mjesto, koje danas zauzima Omer Mujadžić među našim slikarima mlađe generacije, spada svakako među najuglednije, što on obzirom na kvalitetu svojih slikarskih radova potpuno i zaslužuje. Svuda se u njima pokazalo, da je on slikar jakog i snažnog talenta i ima čak i posebnu poziciju. Njegovo ime je već sada poznato širom naše domovine i na strani. Glas koji on uživa, nije stekao kakvim slučajem, niti se ikada služio bučnom reklamom, marljivo je radio i razvijao svoje slikarske sposobnosti. Što je stekao lijepa priznanja, u domovini i u inostranstvu, to je samo njegova lična zasluga; njegovi slikarski radovi čestoput su bili predmetom divljenja, najpozvanijih faktora. Slučaj slikara Mujadžića je vrlo zanimljiv i poučann. Zanimljiv je zbog njegova života i zbog velike nadarenosti. Vrlo je poučan zbog načina kako se je taj veliki talenat razvio, zbog iznenađenja koja je svojim radovima izazvao kod svih poznavaoca umjetnosti.

Rođen je kao potomak stare kadijske porodice 1903. godine u Bosanskoj Gradiški. Poslije osnovne škole učio je gimnaziju u Derventi, Banjoj Luci i Sarajevu, ali je ne dovrši. U svojoj 16 godini ode u Zagreb i upiše se na Umjetničku akademiju koju svrši sa velikim uspjehom u propisanom vreme, iako se mnogo propatio i u svemu oskudijevao, jer mu roditelji uslijed rata nisu mogli pomoći. Odmah po završetku akademije ode u Pariz, gdje je ostao do 1924. godine. U to vrijeme u Parizu kao i u cijelom kulturnom svijetu bio je kubistički pokret u zamahu. U mnogostranoj teoriji novog shvaćanja Mujadžić se najviše zagrijao za princip forme kako ga je kubizam postavio. Da se može »opipati« predmete, treba im naglasiti treću dimenziju, treba ih modelirati. I zaista su sadašnji Mujadžićevi radovi rađeni u duhu toga tumačenja :njegove figure imaju redovno vrlo krupni crtež koji može da primi i ponese široke pune forme; bokovi, ramena, prsni koš, sve je to rađeno u širokom potezu, modelovano i postavljeno kao pokretne mase. Prvi njegovi radovi, koje je radio u Parizu su pod jakim dojmom Picassove umjetnosti i drugih kubista. Španjolac Picasso je osnivač škole kubizma. Kasnije će tražiti izmirenje izvjesnih principa kubizma sa drugim shvaćanjima. U posljednje vrijeme traži nov izraz, te unosi harmoniju koja kao posebni zvuk u svoja platna. Potrebno je međutim naglasiti da se nikad nije odrekao forme. Posjećivao je u Parizu i školu »Beaux arts« (Parisku akademiju umjetnosti) a poslije je polazio privatne tečajeve za slikanje. Zavolio je radove El Greca, Pintoretta, Renoira i van Gogha.

Iz Pariza se je vratio 1926. i odmah je počeo da radi seriju krasnih portreta i 1927. izlaže na izbožbi proljetnog salon. Ovi izloženi radovi donijeli su mu glas, jer su osvojili svakoga posjetioca. Nakon ove izložbe dobije namještenje u Aerheološkom muzeju u Zagrebu, gdje ostane do 1931. godine. Zauzimanjem njegovih poštovaoca i prijatelja bude postavljen za profesora na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu na kojoj je i on učio. To mu je bilo najveće priznanje za njegov talenat. I danas živi u Zagrebu. Do sada je izlagao u Zagrebu, Beogradu, Sarajevu i u reprezentativnim izložbama jugoslavenske umjetnosti u Barceloni, Londonu, Filadelfiji, Sarbrikenu, Parizu i dr. Na velikoj skupnoj izložbi zagrebačkih umjetnika prošle godine njegova mala slika — motiv: Oranje, bila je najuspjelija na toj izložbi. Neki njegovi radovi čuvaju se u Modernoj galeriji u Zagrebu i Galeriji Princa Pavla u Beogradu.

Za njegove slikarske radove g. Dr. Josip Draganić u svojoj nedavno izašloj knjizi: »Prikazi o umjetnosti« (govoreći o Mujadžiću) kaže: »Kao i Muradbegović u svojim kazivanjima, i ovaj slikar ima neku čistotu u posmatranju vanjskog svijeta, jednostavnost i iskrenost, profinjeno, filtrirano osjećanje za stvari koje prikazuje.... Svojim bojama ne govori glasno, elementarnim organom (kao neki drugi slikari), nego šapće tiho i blago, kako se govori kad se nekoga tješi ili tetoši. Njegove boje donose uvijek jedan unutarnji duhovni sklad, ne izazivaju velikih potresa, ali blaže i uljuljaju u umjetnikova raspoloženja«.

Vrijedna su spomena i njegovi radovi: Kolporter, Mati i dijete, Vezilja, Boksači, Pralje i Motiv iz Baške. Svojim radovima osvojio je sve poznavaoce umjetnosti, a naročito se kritika o njima laskavo izrazila.

Mi — muslimani — možemo biti ponositi, što smo našoj zemlji dali svoga rođenog i talentiranog slikara.

Muhamed Ajkić.

slijedi i t. d. Islam je sveopće vjera, koju je Bog poslao da sve ljude okupi. Ona nam ne nameće ništa da vjerujemo što zdravo osjećanje ne može primiti i prihvatiti. Bog prezire i ne dopušta nikakovih rasnih i narodnih privilegija. Naređuje nam se, da je dužnost slušati glas naroda i uvažavati njegovo mišljenje, te se njemu obraćati. U tom pravcu Božiji Poslanik kaže: Što muslimani budu vidili da je dobro i lijepo, pa to je dobro. Kako se može onda shvatiti, da vjera sa ovako visokim principima može ograničiti hilafetsku vlast u jednoj porodici ili plemenu, kad vrijeme u raznim pravcima djeluje i može da izbraše svaki trag jednome plemenu ili porodici kao što nam to historija pokazuje. Je li moguće, da položaj hilafeta danas zauzima neko od Kurejševića, kad znademo u kakvim lošim kulturnim prilikama danas žive ostatci Kurejševića, koji su daleko od nauke i svega, što život pokreće.

Kuran izričito ističe da narodi podliježu promjenama i da narod koji se danas uzdigne sutra će početi padati, pa i Kurejševići ne mogu biti nikakav izuzetak između ostalih naroda. Može li se onda shvatiti da jedna sveopća vjera, koja je objavljena da poveže sve narode i sve rase ljudske i učiniti hilafet ovisnim o principima koji ni u kom slučaju ne mogu održati svoje stalnosti kao što je to slučaj vezanja hilafeta za Kurejševiće.

Ponavljamo što smo ranije rekli ako je ovaj hadis valjan onda spada u neka tajna nagovještavanja, inače se obzirom na kuranska izlaganja po ovom pitanju drukčije ne može shvatiti.

Izbor zamjenika Božjeg Poslanika pao je kao dužnost na sve muslimane da sebi izaberu vođu između sebe koga budu htjeli.

Pošto se Božji Poslanik preselio u vječnost iskupili su se Ensarije kod Saad bin Ubadeta, koji je bio njihov poglavica i rekli su mu da je Božji Poslanik preselio u vječnost. Saad je rekao svome sinu Kajsu da ne može radi bolesti slušati što svijet govori nego da im on njegove riječi dostavlja i prevodi.

Saad je govorio, i njegov sin je to iskupljenom narodu izlagao. Nakon što je zahvalio Bogu između ostaloga je rekao:

O družino ensarska! Vi imate prednosti u vjeri i zasluga za Islam kao nijedno drugo arapsko pleme. Božji Poslanik je ostao među Svojim suplemenicima (Kurejševićima) oko desetak godina pozivajući ih javno da obožavaju Sveopćeg Dobročinitelja i da odbace obožavanje kipova, ali ih je vrlo mali broj vjerovao i primio Islam. Boga mi oni nisu mogli da spriječe Božjeg Poslanika niti da upoznaju Njegovu vjeru, a ni sebe da odbrane, jer je Bog htio da vas nagradi i nadari vrlinama, da vas obdari blagodatima i da vas uputi da vjerujete u Njega i Njegovo Poslanstvo. Bog je vas odredio da branite Njega i Njegove drugove, da osnažite vjeru i da se borite protiv Njegovih neprijatelja. Vi lte bili Njegove najvatreniji pristaše i najopasniji protivnici Njegovih neprijatelja sve dok nije potpuno pobijedila Božija Riječ. Vi ste pomogli da se učvrsti snaga Božijeg Poslanika i vi ste sa vašim sabljama približiti Arape Njemu. Bog Ga je rastavio od zemaljskog života a On je s vama zadovoljan i radostan. Uzmite hilafet u svoje ruke i vežite ga uza se, jer vi na to imate najviše prava i najdostojniji ste da taj položaj zauzmete.

(Nastavit će se.)

Za naše žene

HAZRETI AIŠA.

(Nastavak.)

U šestom svesku Bukarije u poglavlju »Pisanje Kurana«, Jusuf-bin-Mahik kaže: Bio sam kod majke pravovjernih hazreti Aiše. Tada joj dođe i pristupi neki čovjek iz Iraka i reče: »Majko pravovjernih hoćete li mi pokazati vas Mushaf?« Hazreti Aiša ga upita: »A zašto?« »Htio bih da Kuran poredam kako treba, jer se uči neporedan«.

Hazreti Aiša je tom prilikom dala neke podatke o redu kako su objave stizale i o nekim naročitim stvarima, koje je ona još kao dijete igrajući se zapamtila. Iza toga je izvadila svoj Mushaf i ovom Irakliji pokazala red ajeta po kome su trebali da se uče.

Onaj ajet o kome je hazreti Ajiša naročito govorila i koga je još u djetinjstvu igrajući se zapamtila spadao je u poglavlje »Kamer« (54. poglavlje.). Ovo je poglavlje objavljeno u Meki. Kad je ono objavljeno hazreti Ajiša je bila već toliko odrasla, da se igrala sa djecom i da ga je mogla zapamtiti, pa prema tome možemo i pobliže odrediti njezino doba ako uvažimo činjenicu da možemo otprilike odrediti i vrijeme kad je ovo poglavlje objavljeno.

U djelu »Asri Seadet« (stranica 1009) gdje se govori o vremenu kad je ovo poglavlje objavljeno kaže se da je objavljeno u prvim godinama poslanstva u Meki. U trećem dijelu istog djela se ovo kaže: Hazreti Muhammed je kurejškim nevjernicima pokazivao znakove i dokaze koji su trebali da ih povedu na pravi put i ovi su se znakovi završili sa jednim velikim čudom, naime nijesu se na znak Božijeg poslanika raspolovio. Konačno nesreće koje su snašle ranije narode sručila su se i na ove nevjernike. Među Kurejševićima koji su bili sposobni da prime Islam i slijede tu pravu vjeru, oni su je i primili, a konačno odličnici i velikaši Kurejševiće su potpuno oslabili. Time se obistinilo sve ono što je Božji Poslanik nagovijestio da će mekanske pogane stignuti kazna.

Prema autentičnim dokazima ovo je poglavlje moralo biti svakako objavljeno prije bojkota muslimana, koga su mekanski pogani provodili. Prema samom tvrđenju hazreti Aiše ona je tada zapamtila čitav sadržaj toga poglavlja i naučila ga napamet. Ako se uzme kao tačna tvrdnja da je rođena treće godine po poslanstvu hazreti Muhammedovom, kako to neki istoričari tvrde, onda bi bilo nemoguće da dijete od tri ili četiri godine savršeno zapamti sadržaj i tekst jednog kuranskog ajeta koji je objavljeno svakako prije navršetka osme godine poslanstva. Hazreti Aiša je tada morala bezuvjetno imati osam do deset godina, pa da bi to mogla onako tačno zapamtiti . Ovo mišljenje potvrđuje i još jedna vrlo značajna činjenica. Naime u djelu »El-ikmalu fi esmair-ridžali« se ističe, da je sestra hazreti Aišina Esma živila stotinu godina i da je umrla 73 godine po hidžretu. Esma je bila starija za deset godina od Aiše. Dakle hazreti Aiša je mogla imati 17 godina u ono doba, te pošto je prve godine iza hidžreta prešla u dom Božijeg Poslanika, dolazimo do jedne utvrđene činjenice, da je hazreti Aiši moglo biti sedamnaest godina ili osamnaest, a nikako deset ili jedanaest godina, kako se to neautentično tvrdi.

(Nastavit će se.)

Ja sam muslim

Ja sam muslim hvala Bogu
Radujem se i veselim,
Što s' ponosom reči mogu,
Da nada sve Islam volim.

Ko još muslim ne bi bio
Kad je Islam vjera taka:
I siromah i bogataš
U njem oba su jednaka.

Ponosam sam i veseo
Što me u njem majka rodi
Al' najviše ljubim Islam
Što nas pravim putem vodi.

Sve bi za njeg svoje dao:
Dušu, blago, svoje grudi,
Jer u njemu samo vidim
Sreću i spas sviju ljudi.

Mostar, 5.-XII. 1935. Alija Ahmić.

Za našu djecu

Majmuni i krijesnica

Priča se kako su neki majmuni prebivali na nekom brdu, pa su jedne hladne noći kad je vijala strašna vijavica i padala velika kiša, tražili vatre, ali je nisu mogli naći. Ugledali krijesnicu (svijetnjaka) kako leti i u lijetu se sjaji kao žiška žeravice. Pomisle da je to vatra. Nakupe mnogo drva i nabacaju ih na nju, pa počnu puhati htijući tako raspiriti vatru, pa da se onda ugriju. U blizini na jednom drvetu je stajala jedna ptica, pa čas je gledala u krijesnicu, a čas u majmune. Kad je vidila šta rade, počne ih zvati i kaže im: »Ne mučite se, jer to što vidite nije vatra. Pošto joj je to oduljilo, odluči da im pristupi i da im to zabrani. Tada pokraj nje prođe neki čovjek pa pošto je vidio što ona hoće da uradi rekne joj: »Ne ispravljaj, što se ne može ispraviti. Drvo, koji se ne može presjeći, nemoj o njeg sablje probati; a drvo koje se ne može savijati nemoj od njega luka za strelicu praviti, pa ne muči se u luda. Ali ga ptica ne htjede poslušati, nego pristu majmunima da im dokaže da krijesnica nije vatra. Ali je tada jedan majmun prihvati, udari s njom o zemlju i ona pogine.

Pouka: Trebamo slušati savjete drugih pametnijih i iskusnijih ljudi, koji su u životu mnogo štošta doživjeli i iskusili. Ako sami pođemo da radimo nešto, a ne znamo kako ćemo taj posao svršiti i šta nas može o nepoznatom poslu stignuti, onda ćemo doživiti mnogo neugodnosti, koje će nam štetu nanijeti. Možemo doživjeti i nesreću, kao i ona luda ptica, koja nije htjela da primi savjet onog čovjeka, što joj je savjetovao, da ne čini ono što se ne može učiniti.

VIJESTI IZ MOSTARA:

Merhum Arifaga Bakija.

U četvrtak dne 5. decembra na večer oko 9 sati iznenada je preminuo poznati mostarski trgovac Arifaga Bakija. Njegova smrt kosnula je pored njegove mnogobrojne porodice od 13-ero djece i sve njegove prijatelje i poznanike. Koliko je bio poštovan i voljen najbolje se vidjelo na njegovoj dženazi, gdje su ga otpratili do vječne kuće mnogi Mostarci bez razlike na vjeru. I baš kada je svojoj mnogobrojnoj porodici bio najpotrebniji, zadesila ga je nagla smrt od kapi.

Ožalošćenoj porodici naše iskreno saučešće a rahmetliji: Rahmetllahi alejhi, rahmeten vasiah.

Primjer za pohvalu.

Prije dužeg vremena došao je u Mostar za vojnog imama Jadranske divizijske oblasti g. Muharem ef. Hasanbegović. Svojim radom i očinskim djelovanjem među vojnicima stekao je priznanje i poštovanje kod svojih pretpostavljenih i kod svojih potčinjenih vojnika. Osim toga u samome gradu stekao je odličnih prijatelja i mnogo poznanika. U svakome društvu rado je viđan, primljen i dočekivan.

Kao svake godine, tako i ove na njegovo zauzimanje i inicijativu gospodin Komandant Jadranske Div. oblasti izdao je naredbu, da se među muslimanima vojnicima koji se nalaze na teritoriju ove divizije održavaju tačno islamski propisi pod nadzorom samih starješina. Tako isto i ovoga ramazana svi muslimani vojnici idu u džamiju i održavaju post. Zbog toga je izdan i posebni raspored rada i jela za vojnike muslimane. Ovo je, možda, jedinstven primjer kod vojnih imama pa ovaj slučaj i vrijedni rad g. Hasanbegovića ističemo kao primjer za ugled. M. H. A.

VIJESTI IZ KONJICA:

Otvaranje građanske škole.

Inicijativom nekoliko svijesnih građana pokrenuta je akcija da se otvori građanska škola u Konjicu pošto srez broji oko 40.000 stanovnika a svi nisu u stanju da se školuju u gradovima. Sakupljeno je 500 potpisa i odlučeno da se predstavka preda Nj. Kr. V. Namjesniku Pavlu.

Delegacija sastavljena od gg. Muhameda Hadžića, Branka Brbovića, Vladimira Pokrajčića i Junuza Vajzovića krenula je iz Konjica 24. XI. u Beograd te su predstavku predali Nj. V. Knezu Pavlu i posjetili gosp. minitra prosvjete Stošovića, koji je obećao, da će im se iduće školske godine otvoriti prvi razred građanske škole.

Inna lillahi.

Na 23. XI. preminula je u 72. godini života Šaćira Begtašević udova iza rahm. Salihbega. Rahmetlija je tetka našeg sugrađanina g. Lutfe Muftića.

Rahmetullahi alejha.

Akcija za pohvalu.

Dva omladinca Enver i Enes Hadžizukić pokrenuli su akciju za sakupljanje priloga za podizanje kuće Fate Srčanina udove iza Osmana iz Polja, koja je u vrlo siromašnom i bijednom stanju. Treba istaknuti da naša omladina mnogo radi na podizanju muslimanskog elementa.

Skrižaljka

			Pčelin proizvod
			Sat
			Sprava za mjerenje vramena
			Umno bolesten
			Suprotno od nema
			Tišina
			Rijeka u Aziji
			Životinja
			Veza

II

Od I—II pripadnici vjere Islama

Šehović Samija
IIIb razr. gimnazije

KRIŽALJKU u prošlom broju našega lista riješio je pravilno g. Junuz Šagolj uč. III. razr. šer. gimn. i time dobio nagradu od tt. Šabanović Edhem.

Tko riješi ovu skrižaljku, za nagradu će dobiti naš list kroz dva mjeseca.

DEŽURNE APOTEKE

U nedjelju imaju dežurstvo apoteke:

Grospić, kod Katedrale i
Drače Alija, Novo Sarajevo.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.